

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

8/2023

8. august 2023, IV. ročník

Športovú halu dokončia v závere roka

strany 2 až 4

Foto: Roman Kopka

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Pavol Barabáš svoje filmy videl aj s martinskými divákmi

Známy slovenský dokumentarista Pavol Barabáš leto využil aj na prezentáciu svojich dvoch nových filmov - Veľký kaňon a Horský vodca. Aj v martinskom Amfiku.

strany 14 a 15

Martin bude etapovým mestom cyklistických pretekov Okolo Slovenska

Máme sa na čo tešiť, tretia etapa medzinárodného podujatia bude mať cieľ v centre Martina. V kalendári si poznačte dátum 15. september.

strana 23

TÉMA: AKTUÁLNE REALIZOVANÉ INVESTIČNÉ

Skrášlia verejný priestor i budovy, podpora šport, vzdelanie i kultúru a najmä pomôžu ľuďom

Aktuálne má martinská samospráva vo fáze realizácie poltucet projektov za viac ako 6,6 milióna eur a v podstatnej miere sú financované aj z dotácií od štátu alebo eurofondov.

1 Revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov MČ PODHÁJ-STRÁNE

Aktuálny stav: Revitalizácia námestia je už prakticky vo finále a od jeho sprístupnenia verejnosti nás delí už len niekoľko dní, nanajvýš pár týždňov. Aktuálne prebiehajú v parku, ktorý ostáva dominantný, sádové úpravy, planuje sa zemina, sadi sa tráva, dokončuje sa kladenie dlažby, inštalujú sa rôzne prvky.

Charakteristika diela: Námestíčku naďalej dominuje park so zeleňou, po novom ho skrášlia aj štrkové trvalkové záhony. Jeho súčasťou bude aj detské ihrisko, pitná fontánka, verejné mobilné WC. Zaujímavosťou sú prepojené chodníky, priechody pre chodcov. Nový je aj mobiliár: atypické lavičky a taburety, pergola s presklenou strechou, stojany na bicykle a aj odpadkové koše. Park je oplotený, má tri vstupné brány. Popri parku sa vybudovalo aj 30 parkovacích miest, nová bude aj zastávka MHD s bezbariérovou nikou, verejné osvetlenie.

Renovácia Námestia protifašistických bojovníkov na Podháji je aktuálne už vo finálnej fáze.
Foto: Roman Kopka

Investícia: Revitalizácia námestia je financovaná z eurofondov a len s 5-percentnou spoluúčasťou mesta. Projektová dokumentácia stála 23 700 eur, náklady na realizáciu stavby sú cca 644-tisíc eur.

Takto ošumelo vyzeralo Námestie protifašistických bojovníkov pred rekonštrukciou.
Foto: Roman Kopka

2 Rekonštrukcia niekdajšej budovy Advokátskej komory, II. etapa MČ MARTIN-STRED

Aktuálny stav: Stavebné práce prebiehajú, ukončené by mali byť v decembri tohto roku. Pôvodný termín realizácie sa o pár mesiacov posunul pre nepredvídané okolnosti. Napríklad podlahy na prízemí mali podmyté podložie, oproti plánu ho bolo treba odstrániť a vybudovať nové. Precíznosť si vyžadujú aj opravy pamiatkovej hodnoty.

Niekdajšia budova Advokátskej komory v Martine je kultúrnou pamiatkou vo vlastníctve mesta.
Foto: Roman Kopka

Po rekonštrukcii vonkajšej časti budovy prišla na rad aj renovácia interiéru. V budove bude aj väčšia spoločenská sála.
Foto: Roman Kopka

AKCIE MESTA MARTIN

Charakteristika diela: Historická budova je kultúrnou pamiatkou vo vlastníctve mesta. Najprv bola zrekonštruovaná zvonku vrátane výmeny strechy. V súčasnosti sa opravuje interiér budovy. V rámci stavebných úprav je riešená i komplexná rekonštrukcia vnútorných elektroinštalácií vrátane osvetľovacích telies a slaboprúdových rozvodov.

Po rekonštrukcii bude budova využívaná na reprezentatívne a administratívne účely. Napríklad úpravou priestorov na druhom podlaží vznikne veľká spoločenská sála i s javiskom a samostatnou miestnosťou na catering. V objekte bude aj viacero kancelárií, niektoré z nich budú aj navzájom prepojené. Tie by mali byť určené na prenájom. Na prízemí by mohli byť i menšie obchodné prevádzky.

Investícia: Náklady na realizáciu stavby sú 1 087 847 eur, vyše 700-tisíc eur získalo mesto z príspevkov od štátu. Projektová dokumentácia stála 23 700 eur.

3 Multifunkčná športová hala pri ZŠ A. Dubčeka MČ Martin-Sever

Aktuálny stav: Stavenisko bolo odovzdané 11. mája tohto roku a v priebehu siedmich mesiacov by mala byť hala vybudovaná. Realizované už boli základové konštrukcie, zabezpečovali sa prekládky inžinierskych sietí, na hlavnej budove sa už montuje oceľová konštrukcia.

Charakteristika diela: Trojpodlažná multifunkčná športová hala predovšetkým pomôže

V multifunkčnej hale budú vytvorené podmienky pre viacero halových športov.
Foto: archív mesta Martin

typickým halovým športom – volejbalu, basketbalu, hádzanej, florbalu, futsalu, nohejbalu a aj bedmintonu.

Hracia plocha bude mať rozmery 40 × 20 m s výbehovou zónou z každej strany 2,5 m. Projekt počíta i so striedačkami a aj s hľadiskom pre 100 divákov. Samozrejmosťou sú šatne pre športovcov, rozhodcovská miestnosť, miestnosť pre poskytnutie prvej pomoci, hygienické zázemie a aj skladové priestory.

Investícia: Hodnota diela je 2 419 999 eur. Dotácia vo výške 1,2 milióna eur poskytne ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, zvyšnú časť financií zabezpečilo mesto pomocou úveru, ktorý odsúhlasilo mestské zastupiteľstvo.

Na hlavnej budove sa už montuje oceľová konštrukcia.
Foto: Roman Kopka

4 Envirocentrum v areáli SIM MČ Martin-Priekopa

Aktuálny stav: Stavenisko bolo odovzdané 16. mája tohto roku, keď sa aj začalo s realizačnými prácami. Kompletná rekonštrukcia objektu zahŕňa dispozičné zmeny, realizáciu nového sociálneho zázemia, výmenu strešnej krytiny, výmenu okenných a dverných výplní, zateplenie stavby a čiastočné odizolovanie spodnej stavby.

Zo starých nevyužitých skladov vznikne budova Envirocentra. So stavebnými úpravami sa začalo v máji.
Foto: Roman Kopka

Charakteristika diela: Bývalá budova skladu sa zmení na moderné miesto informačných seminárov, workshopov, interaktívnych výstav a zážitkových aktivít pre martinské deti a pre pedagogických zamestnancov. Budova bude obsahovať dielne, konferenčnú sálu a veľkú prezentačnú miestnosť. Vo vnútri sa budú nachádzať ukážky dosahov klimatických zmien, na budove budú vodozadržné opatrenia a vonku dažďová záhrada. Envirocentrum a jeho program je prepracované a naplánované veľmi podrobne. Plánované sú rôzne premietania, otvorené dni a prednášky organizované v spolupráci s partnermi.

Investícia: Ministerstvo životného prostredia schválilo mestu Martin na tento účel nenávratný príspevok vo výške 850 068 eur. Spoluúčasť je 5 percent, čo predstavuje 44 740 eur.

Ďalšie investičné akcie mesta sa pripravujú a budeme o nich informovať v najbližších vydaniach Martinských novín.

Stavba je pozastavená, pripravuje sa nové verejné obstarávanie na dodávateľa, ktorý objekt dokončí.
Foto: Roman Kopka

Takto by malo zariadenie pre seniorov vyzerat'.
Foto: archív mesta Martin

5 Centrum sociálnych služieb na Škultétyho ul. MČ Martin-Stred

Aktuálny stav: Stavebné práce sa začali v júni minulého roka. Stavba je ale momentálne pozastavená, zhotoviteľ, ktorý uspel vo verejnom obstarávaní, koncom februára odstúpil od zmluvy. Pripravuje sa nové verejné obstarávanie na zhotoviteľa diela, ktorý ho dokončí.

Charakteristika diela: V novom dvojposchodovom zariadení nájde domov 36 seniorov,

ktorým bude poskytovaná celodenná starostlivosť a opatera. Centrum má výhodnú polohu, stavajú ho na Škultétyho ulici v susedstve s nedávno rekonštruovaným Denným centrom a kuchyňou, v ktorej sa varia obedy pre seniorov z Martina.

Investícia: Hodnota diela je 1 434 733 eur, financované je z vlastných zdrojov mesta a Štátneho fondu rozvoja bývania.

6 Rekonštrukcia pešieho plató MČ Martin-Záturčie

Aktuálny stav: V zmysle výsledkov verejného obstarávania bol vybratý zhotoviteľ diela, s ktorým bola podpísaná zmluva. Stavenisko bolo zhotoviteľovi odovzdané v druhej polovici júla, v októbri by mala byť rekonštrukcia I. etapy dokončená.

Charakteristika diela: Objekt bol postavený pri výstavbe sídliska Záturčie spolu s nákupným centrom. Zabezpečuje napojenie do obchodných prevádzok i zdravotníckych zariadení. Koncepcia rekonštrukcie predstavuje zachovanie existujúcich prvkov prízemnej stavby a tiež poschodia. Objekt pešieho plató je skeletová železobetónová konštrukcia. Diagnostickými prehliadkami jednotlivých stavebných objektov boli zistené poruchy na betónových konštrukciách, pre havarijný stav bola uzavretá prístupová rampa zo severnej časti. Predmetom rekonštrukcie je zabezpečenie bezpečnej prevádzkyschopnosti celého objektu.

Pešie plató v Záturči, severná prístupová rampa musela byť pre havarijný stav uzavretá.
Foto: Roman Kopka

So stavebnými úpravami poškodenej časti pešieho plató sa začalo v druhej polovici júla.
Foto: Roman Kopka

Investícia: Rekonštrukcia najproblematickejšej časti objektu vyjde mesto na 169-tisíc eur. Peniaze boli odsúhlasené pri prerokovaní zmien v rozpočte na júnovom rokovaní mestského zastupiteľstva. Projektová dokumentácia, ktorú financoval VMČ Martin-Záturčie, stála 10 200 eur.

Roman Kopka

Fotovoltaický zdroj energie vybudujú na streche mestského úradu

Ministerstvo životného prostredia schválilo mestu Martin nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 100-tisíc eur na výstavbu fotovoltaického zdroja energie.

Mesto vďaka využitiu slnečnej energie na výrobu elektriny dosiahne výraznú úsporu, zníženie nákladov na dodávku elektriny a zníženie produkcie emisií skleníkových plynov.

Úspechy mesta Martin v čerpaní dotácií a grantov pokračujú. Po plánovaných investíciách do rozvoja športovej infraštruktúry mesto uspelo so žiadosťou o nenávratný finančný príspevok na vybudovanie fotovoltaického zdroja energie priamo na streche Mestského úradu Martin. „Využívanie obnoviteľných zdrojov

energie je budúcnosťou rozvoja každej vyspelej krajiny.

Práve mestá však zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore a zavádzaní ekologických a udržateľných riešení do budúcnosti. Som veľmi rád, že v Martine už v najbližšej dobe nastúpi na trend využívania fotovoltaických zdrojov energie. Zdroj na streche mestského úradu je však len prvým z našich plánovaných projektov. Perspektívne pracujeme na vytvorení podobných zdrojov pre školy a školské zariadenia a iné mestské budovy,“ zhodnotil primátor mesta Martin Ján Danko.

Úspory z využívania fotovoltaického zdroja energie mesto môže využiť na rozvojové aktivity, podporu neziskových organizácií a iné plánované projekty.

Fotovoltaický zdroj energie prináša so sebou viacero výhod. Nespôsobuje znečistenie vzduchu, neprodukuje nebezpečný odpad, nevyža-

Foto: Archív mesta Martin

duje si prenosné palivá. Okrem toho je nehučný a nemá negatívny vplyv na krajinu.

Vybudovanie zdroja bude mesto stáť 104 333 eur, pričom nenávratný finančný príspevok z ministerstva životného prostredia je vo výške 99 116 eur. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, štátneho rozpočtu a rozpočtu mesta Martin vo výške 5 %. Výstavba fotovoltaického zdroja energie by mala byť dokončená v septembri tohto roku. **(RED)**

Podujatie Čaro klasiky malo čarovné obecenstvo

Vráťme sa o niekoľko dní dozadu. Je 29. júla, sme v martinskom Amfiku. Pred nami je koncert s názvom Čaro klasiky. Pár minút pred

ním spáchlo, ale na jeho začiatku sa obloha rozjasnila a jeden z vrcholov Martinskeho kultúrneho leta pozlátala priazeň hviezd.

Tie sa trblietali nielen na oblohe, ale aj na javisku. Komorný orchester Štátnej opery v Banskej Bystrici, Vojenská hudba Banská Bystrica spolu s interpretmi svetoznámych skladieb z vážneho, popového i rockového repertoáru našich i svetových spevákov, orchestrov i kapiel, ktorými boli Martin Babjak, Jaroslav Dvorský, Šimon Svitok a Katarína Procházková, vytvorili neopakovateľnú atmosféru a dostali početné publikum do dobrej nálady.

V Martine sa podobné podujatie zložené zo známych klasických melódii, navyše v harmonickom sporení s tanečníkmi – sólistami Štátnej opery v Banskej Bystrici a speváckym zoskupením Lamour z Banskej Bystrice s moderátorským sprievodom Štefana Skrúcaného, ešte nekonalo. Dokonca, organizátori išli do veľkého rizika, ktoré sa nemuselo vyplatiť. Kultúrna scéna Martin ho zorganizovala v dobrej viere ponúknuť Martinčanom a návštevníkom mesta nový typ podujatia.

„Chceli sme priniesť do ponuky kultúrneho leta niečo iné, výnimočné. Prvá predstava ráta iba s komorným symfonickým orchestrom, no postupom času, ako sme podujatie pripravovali, sa táto predstava rozrástla na dva orchestre a taký výber skladieb, ktoré sú známe, ľudia ich poznajú a môžu si ich spolu s interpretmi zaspievať,“ povedala riaditeľka Kultúrnej scény Martin Lýdia Moricová. Dodala, že dôležitým impulzom bola aj snaha priblížiť vážnu hudbu širokému publiku.

Podarilo sa. V Amfiku bola úžasná atmosféra, ktorú umocňovali výkony účinkujúcich a prajný potlesk divákov.

„Chcem sa úprimne poďakovať všetkým Martinčanom a návštevníkom mesta, ktorí sedeli v hľadisku a svojimi reakciami dali najavo, že sa im koncert páči, že pri ňom načerpali energiu, dobrú náladu a atmosférou, ktorú vytvorili, podporili tento jedinečný projekt,“ vyjadrila sa na záver riaditeľka.

(RED)

STRUČNE Z MARTINA

■ **Most pre peších pri Tesco je v rekonštrukcii.** Od polovice júla platí zákaz vstupu na most pre peších premostujúci železničnú trať zo Severu k areálom nákupných stredísk. Budú sa na ňom rekonštruovať povrchy, osvetlenie a elektroinštalácia. Práce sú plánované do polovice októbra. Ľudia môžu na prístup k obchodným objektom využívať Slimák a cesty pri Fatre.

■ **Dvadsať rokov Evanjelickej spojenej školy.** Pred začiatkom prázdnin si Evanjelická spojená škola v Martine pripomenula 20 rokov svojej existencie. Za dve desaťročia sa rozrástla z prvých siedmich žiakov na kapacitu 777 žiakov, ktorí časť vyučovacích predmetov absolvujú aj v angličtine.

■ **Knižné búdky s príbehom.** V rámci projektu *Ďakujem, sused* v Martine opravia 6 knižných búdok a zároveň na existujúcich trinásť búdok osadia štítok s mapkou a krátkym príbehom z histórie mesta, týkajúcim sa miesta, na ktorom je tá-ktorá umiestnená. Okrem toho nová knižná búdka bude osadená pri medickej internáte JLF UK.

■ **Architekti začali riešiť priestor pred nemocnicou.** Útvár hlavného architekta mesta Martin začal prerokovávanie návrhu zadania pre Územný plán zóny Martin – Pred nemocnicou, ktorá je umiestnená v južnej časti centrálnej mestskej zóny v kontakte s južným okrajom historického centra turčianskej metropoly. Cieľom je vytvoriť podmienky na umiestnenie stavieb, verejných priestranstiev a zelene a navrhnuť optimálnu dopravnú obsluhu územia, kde sa dnes nachádza tržnica a parkovisko.

■ **Znovuotvorenie Múzea Martina Benku.** Od konca júna je po štyri roky trvajúcej rekonštrukcii znovu otvorené Múzeum Martina Benku. Je situované vo vile, v ktorej prežil jeden z najvýznamnejších slovenských umelcov poslednú dekádu svojho života. Interiér je podľa jeho poslednej vôle zachovaný v autentickej podobe, okrem známych Benkových obrazov približuje aj jeho ďalšie tvorivé činnosti – napríklad dizajn písma a úžitkových predmetov či lásku k hudbe, umelcov vkus, záľuby, ale aj plány.

■ **Kolobežky v meste.** Stali sa súčasťou alternatívnej dopravy počas leta. Po odchode spoločnosti Bolt, mesto našlo nového poskytovateľa – spoločnosť Tier. Kolobežky sú vybavené novými bezpečnostnými prvkami, vrátane smeroviek, znížila sa ich rýchlosť na pešej zóne a niektorých frekventovaných chodníkoch a zracionalizovala výmena batérií. Kolobežky sa nachádzajú v blízkosti centrálnych dopravných uzlov, vo frekventovaných častiach mesta, a to aj v mestských častiach. Po meste je momentálne rozmiestnených 200 kolobežiek.

Nová nemocnica by mala slúžiť pacientom v roku 2028, nový termín potvrdil aj premiér Ódor

Silná vládna zostava na kontrolnom dni v Martine. Zástupcovia vlády deklarovali, že okrem peňazí z Plánu obnovy použijú na martinický projekt aj peniaze z eurofondov a štátneho rozpočtu.

S výstavbou novej martinskej nemocnice je to niekedy ako na hojdačke, dobré správy striedajú horšie a naopak. Po tom, čo sa do verejného obstarávania na dodávateľa stavby nikto neprihlásil, mnohí Martinčania mali o osud tohto významného projektu obavy, keďže ho bolo treba nanovo obhajovať. Našťastie sa to podarilo.

Po rozhodnutí úradnickej vlády z júna tohto roku sa peniaze z Plánu obnovy určené na výstavbu Univerzitnej nemocnice svätého Martina nepresunuli inde, ako to bolo v prípade bratislavských Rázsoch, akurát však po novom vystačia len na hrubú stavbu, ktorú bude treba odovzdať v roku 2026. Neznamená to ale, že by sa nemocnica ďalej nestavala.

Premiér: Nemôžeme si dovoliť zlyhať

Predseda vlády Ľudovít Ódor na kontrolnom dni v univerzitnej nemocnici v predposledný júlový štvrtok vyhlásil, že by bolo veľmi nezodpovedné, keby zostalo len pri ďalšom skelete a preto v Martine v spoločnosti podpredsedníčky vlády pre Plán obnovy a využívania eurofondov Lívie Vašákovéj a ministra zdravotníctva Michala Palkoviča oznámil, že vláda na kompletnú výstavbu nemocnice vyčlení ďalšie financie z eurofondov a štátneho rozpočtu.

„My si nemôžeme dovoliť zlyhať. Projekty sú pripravené, peniaze tiež. Dôležité je, aby sme sa do ich realizácie, čo nám na Slovensku veľmi nešlo, pustili s plným nasadením. Očakávam to od vedenia nemocnice, ale aj od vedenia samosprávneho kraja a mesta. Rokovanie bolo veľmi konštruktívne, hovorili sme dosť intenzívne o dodržiavaní termínov i o verejnom obstarávaní,“ povedal premiér Ľudovít Ódor. Vyzval aj občanov, aby proces výstavby nebrzdili.

Podpredsedníčka vlády Lívia Vašáková po skončení kontrolného dňa pripomenula, že výstavba novej nemocnice v Martine je jeden

Na brífingu po skončení rokovania.
Foto: Roman Kopka

Na kontrolnom dni v Martine. Za vrchom stola zľava vicepremiérka Lívia Vašáková, premiér Ľudovít Ódor, riaditeľ UNM Ivan Kocan a minister zdravotníctva Michal Palkovič. Foto: (ÚVSR)

z dvoch najväčších projektov, ktorý je súčasťou Plánu obnovy.

„Alokovaná suma je 330 miliónov eur. Peniaze, ktoré vláda vyčlenila na tento projekt uznesením, pokrývajú nielen hrubú stavbu, ale aj jej dokončenie do štádia kolaudácie.“

Vicepremiérka Lívia Vašáková ďalej podotkla, že chcú tento projekt riadiť výkonnostne a preto aj súčasťou zmluvy budú nastavené míľniky, ktoré projektový tím musí plniť.

„Dnes sme sa rozprávali veľmi detailne o tom, kedy bude vyhlásené nové verejné obstarávanie, či sa naozaj poučilo z toho, čo sme sa dozvedeli pri tom prvom, kde sa nikto neprihlásil. Som veľmi rada, že projektový tím je pripravený, a že verejné obstarávanie sa môže v najbližších týždňoch spustiť.“

Mesto Martin bude súčinné

Na kontrolnom dni sa zúčastnili aj predstavitelia samospráv – Erika Jurínová, predsedníčka Žilinského samosprávneho kraja a Ján Danko, primátor Martina.

Šéf martinskej radnice ocenil, že do Martina aj napriek dovolenkovému obdobiu prišla silná vládna zostava, čo vôbec podľa jeho slov nebýva zvykom. Zároveň dodal, že mesto tak ako doteraz, bude aj naďalej aktívne na tomto významnom projekte spolupracovať.

„Aj na tomto stretnutí sme deklarovali, že sme pripravení rýchlo reagovať na procesné kroky, ktoré sa týkajú napríklad územného, resp. stavebného konania a ďalších dôležitých dokumentov nevyhnutných pre výstavbu novej nemocnice. Z môjho pohľadu je dôležité najmä zabezpečenie, že sa nebude stavať len nejaká hrubá konštrukcia, ale že boli prisľúbené financie na celú nemocnicu až do jej kompletného odovzdania pacientom.“

O medicínskej stránke projektu na tlačovej besede hovoril minister zdravotníctva Michal Palkovič. „Bude to nemocnica, ktorá bude mať nielen rozsiahlu ambulantnú sféru so spádom až pre milión obyvateľov, jej súčasťou je aj diagnostická a terapeutická časť a zároveň bude veľmi dôležitou súčasťou vzdelávania budúcich le-

károv a stredného zdravotného personálu. Celý koncept zapadá aj do optimalizácie siete nemocníc, s tým, že sa poskytne regiónu nemocnica až štvrtej kategórie, s programami na úrovni excelentnosti a teda výnimočných operačných zákrokov.“

”

Projekty sú pripravené, peniaze tiež. Dôležité je, aby sme sa do ich realizácie, čo nám na Slovensku veľmi nešlo, pustili s plným nasadením.

Ľudovít Ódor,
predseda vlády SR

Míľniky výstavby

Príprava nového verejného obstarávania je vo finálnom štádiu. Na rozdiel od prvej súťaže je zásadnou zmenou posun časového harmonogramu, pričom hrubá stavba má byť dodaná do júna 2026, termín dostavby na full fit out je stanovený do októbra 2027 a kolaudačné konanie a uvedenie do prevádzky má nový termín rok 2028. Prvým dôležitým míľnikom projektu je august 2023, keď má byť vyhlásené nové verejné obstarávanie. Ďalším dôležitým termínom je rok 2024, keď sa má podpisovať zmluva so zhotoviteľom stavby. Zmenili sa aj podmienky verejnej súťaže, zmiernili sa pokuty za omeškanie, zároveň sa zjasnili podmienky referencie.

Kým v prvom verejnom obstarávaní bola pre staviteľov podmienka, aby mali skúsenosti s výstavbou nemocnice vo finančnom objeme 100 miliónov eur, po novom sa vyžaduje 20-miliónová nemocnica, čo otvára možnosti, aby sa do súťaže mohlo prihlásiť viac uchádzačov. Posun nastal aj v ďalších procesoch. Územné konanie je ukončené, aktuálne plynie 20-dňová lehota na podanie odvolania, v prípade, že sa nikto neprihlási, právoplatné územné rozhodnutie môže byť vydané do konca leta.

Roman Kopka
Zdroj: UNM

Stavba novej nemocnice v Martine by mala byť ukončená v roku 2028.
Foto: Pantograph

STRUČNE Z MARTINA

■ **Český veľvyslanec na návšteve.** Rudolf Jindrák zastáva post českého veľvyslancu na Slovensku od začiatku tohto roka a medzi prvými mestami, ktoré sa Slovensku navštívil, bol v júni Martin. Z jeho pohľadu ide z hľadiska histórie Slovenska o dôležité mesto, ocenil tiež dlhoročné partnerské kontakty Martina s mestom Jičín a podporu českej menšiny, ktorá v kultúrnom a spoločenskom živote mesta zohráva významnú úlohu.

■ **Etnografické múzeum sa bude rekonštruovať.** Slovenské národné múzeum plánuje zrekonštruovať svoju sídelnú budovu v Martine, ktorá je súčasťou zoznamu národných kultúrnych pamiatok. Rekonštrukcia sa bude hradiť z európskych peňazí, ide približne o sumu 50 miliónov eur. Jej časť sa použije aj na úpravy v Múzeu Čechov na Slovensku. Skanzen v Jahodníckych hájoch plánujú obnovovať postupne, ak múzeum získa finančné zdroje.

■ **V Zelenej škole vznikla dažďová záhrada.** Najskôr zástupcovia školy – žiaci i pedagógovia – absolvovali workshop vo Vzdelávacom centre Zaježová, potom sa na základe získaných poznatkov, ktoré boli súčasťou projektu Voda pre našu budúcnosť, rozhodli založiť v ZŠ J. Kronera dažďovú záhradu. V závere školského roka sa tak stalo, dažďová záhrada slúži na zber dažďovej vody zo striech a zavlažovanie rastlín. Pri ich výbere pomohol Útvár hlavného architekta mesta Martin.

■ **160. výročie založenia Matice slovenskej.** Mesto Martin sa v dňoch 3. až 6. augusta stalo dejiskom osláv 160. výročia založenia Matice slovenskej. V rámci nich sa uskutočnil 5. kongres matíc a inštitúcií slovanských národov za účasti 19 delegácií z 11 európskych krajín. Pred sídelnou budovou Matice slovenskej bola v Parku sv. Cyrila a sv. Metoda odhalená busta Františka Fugu, ktorý bol predsedom Zahraničnej Matice slovenskej. Účastníci osláv si mohli pozrieť aj inscenované valné zhromaždenie MS z roku 1863 a to aj s príchodom Štefana Moyzeša na historickom koči.

V sobotu, v rámci podujatia Matica žije na Slovensku aj vo svete, sa verejnosti predstavili matičiarske folklórne súbory z rôznych kútov Slovenska i zahraničia. Večer si účastníci osláv v športovej hale na Podháji vychutnali galaprogram 160 rokov v Turčianskej záhradke a 30 rokov v Slovenskej republike. Vystúpil na ňom fenomenálny Slovenský ľudový umelecký kolektív a nielen mladšiu generáciu potešilo aj vystúpenie slovenských speváčok – Veroniky Rabada a Zuzany Smatanovej.

Viera Legerská, (KP)

Cintoríny už spravuje mestský sociálny podnik

Sociálny podnik mesta Martin od začiatku júla zabezpečuje aj správu Domov smútku na Sklabinskej ulici v Martine a takisto v Priekope v časti Kolónia Hviezda.

O cintoríny v meste (Martinský, Jahodnícky, Záturčiansky, na Kolónii Hviezda v Priekope, Hrdinov SNP), vrátane Pamätníka na Bukovinách, sa od začiatku júla na základe podpísanej zmluvy stará Sociálny podnik mesta Martin.

V priebehu dvoch rokov do 30. 6. 2025 budú mať pracovníci sociálneho podniku na starosti čistotu v areáloch, vývoz odpadu, kosenie, hrabanie, údržbu chodníkov od popadaných konárov a ich odburiňovanie, zeleň a ďalšie práce, ktoré sa napríklad týkajú aj zimnej údržby.

„Rozšírili sme portfólio našich pracovných činností, na tento účel máme zatiaľ k dispozícii šiestich stabilných pracovníkov vrátane vedúceho pracovnej skupiny. V prípade potreby vieme náš tím posilniť o ďalších pracovníkov, ktorí sa primárne venujú pomocným stavebným

Jahodnícky cintorín.
Foto: Roman Kopka

prácam,” povedal Miloš Mikula, riaditeľ Sociálneho podniku mesta Martin. Sociálny podnik tiež od začiatku júla zabezpečuje aj správu

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

- **Starostlivosť a údržba cintorínov:**
0907 829 365, 0905 330 883
- **Dom smútku Martin:** 0905 555 128
- **Dom smútku Kolónia Hviezda:**
0905 555 129

Domov smútku a služieb s tým spojených, či už na Sklabinskej ulici alebo v Priekope v časti Kolónia Hviezda.

V obidvoch Domoch smútku sa nachádzajú správcovia, ktorí zabezpečujú plynulú dennú prevádzku v súlade s prevádzkovým poriadkom, a to v prípade pohrebov aj počas soboty alebo sviatku. Správcovia organizačne i technicky pripravujú priebeh smútočných obradov, upravujú obradné siene, majú na starosti ozvučenie i upratovanie. Správcovia majú tiež, okrem iného, na starosti evidenciu obradov a aj správne vytyčenie nového prenajatého hrobového miesta pred výkopom hrobovej jamy.

Údržba cintorínov bude mesto ročne stáť 71-tisíc eur, starostlivosť o obidva domy smútku vyjde martinskú samosprávu na približne 45-tisíc eur. **(VL, KP)**

Rozdelenie zákaziek na komunálne služby prinieslo úspory

Za 10 rokov by mesto Martin mohlo ušetriť až 8 miliónov eur.

Mesto Martin vo februári vypísalo verejné obstarávanie na zabezpečenie komunálnych služieb na obdobie desiatich rokov. Na základe odporúčania Európskej únie bolo rozdelené na šesť logických častí, aby sa o zákazky mohlo uchádzať čo najviac záujemcov. Prinieslo to svoje ovocie v podobe nižších nákladov.

Oproti odhadovaných sumám sa môže mestu podariť ušetriť za desať rokov až osem miliónov eur. Zmluvy sú podľa slov martinského primátora Jána Danku nastavené taktiež flexibilnejším a transparentnejším spôsobom ako v minulosti, čo radnici umožňuje reagovať rýchlo a efektívne

na prípadné problémy. Zásadnou zmenou oproti zmluvám z minulosti je možnosť efektívne kontrolovať a riadiť jednotlivé činnosti pri zabezpečovaní komunálnych služieb zo strany mesta.

A aké výsledky prinieslo verejné obstarávanie? V časti zabezpečenie služieb v odpadovom hospodárstve zvíťazila spoločnosť Brantner Fatra s cenovou ponukou vo výške 48 miliónov eur za desať rokov, čo sa zhodovalo s pôvodne odhadovanou sumou. Spoločnosť Brantner Fatra vyhrala aj časti zákazky zamerané na čistenie verejných priestranstiev s ponukou vo výške 3 601 200 eur (úspora oproti predpokladanej cene je 1 198 800 eur), na starostlivosť a údržbu verejnej zelene s ponukou vo výške 5 899 000 eur (úspora predstavuje 3 701 000 eur) a zabezpečenie starostlivosti, údržby, budovania a rekonštrukcie mobiliáru s ponukou 1 559 000 eur (úspora 3 241 000 eur).

V časti zabezpečenie čistenia šacht uličných vpustí, vsakov, žľabov, odtokov a iných šacht zvíťazila spoločnosť SEZAKO Trnava s ponukou vo

Starostlivosť a údržbu zelene v meste Martin bude mať naďalej na starosti firma Brantner Fatra.
Foto: Roman Kopka

výške 1 195 000 eur pri úspore 5-tisíc eur oproti odhadovanej cene zákazky na desať rokov.

Časť zákazky venovaná zabezpečeniu zimnej údržby pozemných komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev v meste Martin bola zrušená a bude sa opakovať. **(RED)**

HARMONOGRAM II. KOSBY v meste Martin

- **01. 8.–10. 8. 2023:** parky, cestná zeleň, Mestská časť Stred
- **11. 8.–25. 8. 2023:** Mestská časť Ladoveň, Jahodnícky, Mestská časť Podháj-Stráne

- **28. 8.–07. 9. 2023:** Mestská časť Záturčie, Mestská časť Sever
 - **08. 9.–25. 9. 2023:** Mestská časť Košúty, Mestská časť Priekopa
- Poznámka: Harmonogram je orientačný v závislosti od počasia.*

Mesto Martin pripravilo pre účastníkov kampane Do práce na bicykli tradičný olovrant. Foto: archív mesta Martin

Šiesty triumf po sebe: Do práce na bicykli najviac jazdia Martinčania

Za mesto Martin sa do súťaže zapojilo rekordne až 266 tímov s 898 účastníkmi, ktorí spolu najazdili 115 902,91 km.

„Absolútnym víťazom, už po šiestykrát v poradí, sa stáva mesto Martin.“ Aj tieto slová odznali pri slávnostnom júlovom vyhodnotení jubilejného 10. ročníka celoslovenskej kampane Do práce na bicykli, ktorej hlavným cieľom bolo podporiť rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy v mestách a obciach. Víťaznú trofej

v podobe riadidiel na bicykel si v centrále Slovenskej sporiteľne v Bratislave od organizátorov podujatia prevzal Ján Danko, primátor Martina.

„My si z tých trofejí pomaly celý bicykel poskladáme,“ zažartoval a potom už vážnejšie povedal: „Toto ocenenie nie je moje a ani mesta, je to ocenenie pre tých, ktorí dennodenne jazdia nielen do práce na bicykli a vďaka tomu prispievajú k tomu, že životné prostredie máme v Martine rok čo rok čistejšie a zdravšie. Rád by som taktiež poďakoval Alžbete Laučekovej z nášho oddelenia projektového manažmentu a cyklo-

turistiky, vďaka ktorej aj tento ročník Do práce na bicykli dopadol pre Martin viac než úspešne.“

Do najväčšieho cyklistického podujatia na Slovensku sa tento rok zapojilo 14 557 registrovaných súťažiacich, ktorí si počas júna zaevidovali 248 071 jász na bicykloch a najazdili počas nich 1 876 320 kilometrov. Za mesto Martin sa do súťaže zapojilo rekordne až 266 tímov s 898 účastníkmi, ktorí spolu najazdili 115 902,91 km.

Ceny sa odovzdávali aj najúspešnejším zamestnávateľom a 3. miesto v tejto kategórii získala Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského v Martine, ktorá v tomto roku zostavila 52 Medických včiel so 173 bicyklujúcimi jednotlivcami. Tí spolu najazdili 22 804,08 km.

Roman Kopka

Mladí hasiči zo Záturčia sú vicemajstrami Slovenska

Martinčania mali v celoslovenskej konkurencii najúspešnejší požiarny útok.

Ešte koncom júna sa v Košiciach uskutočnili majstrovstvá Slovenska hasičského dorastu pre rok 2023, na ktorých si skvele počínali mladí hasiči zo Záturčia. Zverenci trénera Martina Halgaša si v náročnej konkurencii vybojovali parádne 2. miesto.

„Určite sme prekvapili mnohých, a tak trochu aj seba. Na šampionát sme necestovali s medailovými ambíciami, veď už postup medzi najlepšiu slovenskú osmičku z krajských majstrovstiev sme vnímali ako úspech. Družstvo sa dalo dokopy len v tomto roku, no zásluhou kvalitnej prípravy, tímovej zohratosti i súdržnosti dokázalo veľa. Nepochybne ťažíme z dobrej práce so žiackymi družstvami, odkiaľ do dorastu prešli štyria borci a pomohli nám aj skúsenosti dvoch chalanov, ktorí sa napriek mladému veku nestratia ani medzi mužmi. Do kolektívu skvele

Úspešná partia dobrovoľných hasičov zo Záturčia. Foto: DHZ Záturčie

zapadli aj traja jeho úplne noví členovia,“ povedal Martin Halgaš, tréner úspešného kolektívu.

Hasičský šport dá zabrat, zvládnuť treba štafetový beh s prekážkami (8 x 50 m) a aj požiarny útok s vodou na 10-litrové nalievacie terče. „V požiarnom útoku sme boli najlepší na Slovensku, v ňom sme prevýšili aj víťazných Seničanov, a aj vďaka nemu sme sa tešili z celko-

vého 2. miesta. Výkon 22,37 znesie aj prísnejšie kritériá,“ vysvetlil Martin Halgaš.

Strieborné medaily získali David Šimko, Michaela Pokrieková, Daniel Fillo, Martin Adamjak, Peter Otruba, Šimon Bevelagua, Šimon Kucharovič, Juraj Vlček a Dominik Spišák. Celému tímu gratulujeme.

Roman Kopka

Jednou z top priorít mestskej časti je revitalizácia športoviska na Stráňach

Na Podháji v súčasnosti finišuje revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov, ktorá nepochybne prispeje k vyššej kvalite bývania v tejto mestskej časti. Ďalším plánovaným projektom VMČ je renovácia športového areálu na Stráňach, ktorý ľudia podomácky volajú „kurty“. O tom, ako sa budú meniť a aká by mala byť ich finálna podoba, hovoríme s Tomášom Ignačákom, predsedom VMČ Podháj-Stráne.

Podme hneď skraja. Aké budú prvé kroky spojené s rekonštrukciou športového areálu?

Ihrisko sa nachádza na Stráňach, presnejšie na križovatke ulíc Tolstého a Nekrasova. Vnímame ho ako jednu z našich top priorít, na potrebe revitalizácie ihriska sme sa zhodli všetci poslanci a poslankyne vo výbore mestskej časti. Dôvod? Ide o jedinú športovú plochu v našej mestskej časti. Naša predstava o postupe projektu má rovnaký scenár ako aktuálne finišujúca revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov na Podháji. Začneme spracovaním kvalitnej štúdie a jej verejným prerokovaním s obyvateľmi, následne sa bude spracovávať projektová dokumentácia a vybavenie príslušných povolení. Popritom budeme sledovať zverejňovanie mimorozpočtových výziev, do ktorých sa mienime zapojiť a urobíme všetko preto, aby sme zabezpečili financovanie tohto projektu.

Čo máte pre začiatok pripravené?

Máme spracovanú štúdiu a 8. augusta (po našej uzávierke, pozn. red.) sme ju verejne predstavili obyvateľom, a to priamo v priestoroch ihriska. Štúdia je spracovaná tak, aby rešpektovala požiadavky obyvateľov lokality. Tí mali doteraz výhrady najmä k možnému hluku a ďalším rušivým momentom, ktoré môžu sprevádzať prevádzku ihriska. Majú obavu, že im budú narúšať komfort ich bývania.

Ako sa tieto pripomienky budú riešiť?

Súčasný prevádzkový poriadok ihriska zakazuje športové hry s loptou. Nie je to potešujúce, lebo deti hrajúce sa s loptou môžu byť z areálu doslova vykázané, a to predsa nechceme. náš cieľ je opačný, na ihriská ich prilákať. Preto hľadáme možnosti, aby sme eliminovali hluk a zároveň umožnili športovanie detí viacerými spôsobmi. Riešenie sa našlo v nových materiáloch, ktoré sa pri rekonštrukcii ihriska použijú.

Predstavme si ich bližšie...

Všetky plochy na budúcom ihrisku sú navrhnuté z EPDM granulátu. Laicky povedané – ide o gumoasfalt, čo je mäkká športová plocha, ktorá bude akusticky tlmivá. Na zníženie hlučnosti je navrhnuté nové oplotenie z textilnej siete, lebo oplotenie z oceľového pletiva neprijemne rezonovalo po zásahu loptou.

Ako bude ihrisko rozdelené, ako by malo vyzerat?

Horná plocha zostane na tenisové a podobné raketové športy tak, ako je to aj teraz. Spodnú plochu rezervujeme pre deti do 15 rokov, aby si mali doslova kde kopnúť do lopty a formo-

vať svoj vzťah k športu. Ešte raz zdôrazňujem, že ide o jediné športové ihrisko v mestskej časti, kde si deti budú môcť zahrať s loptou v blízkosti svojich obydli. Predtým sa obyvatelia sťažovali na hluk pri hokejbalových zápasoch a basketbale. Predsa len, väčšie deti sú už samostatnejšie a dokážu prejsť aj na vzdialenejšie ihriská. V spodnej ploche je navrhnuté malé ihrisko, ktoré bude z boku aj zhora oplatené textilnou sieťou, aby lopta nekončila za plotom či v okolitých záhradách. Po obvode tohto ihriska a akceptovaní pripomienok občanov zvažíme, či tam zostanú fitness prvky alebo len voľná plocha. Je tu aj možnosť vybudovať malú „opičiu“ dráhu. Nezabúdame ani na malý mobiliár v podobe lavičiek, smetných nádob a stojanov na bicykle. Štúdiu vypracovala spoločnosť Architekton a podpísala sa pod ňu hlavne Ing. arch Alexandra Jarošová.

Už ste okrajovo spomínali mimorozpočtové zdroje. Znamená to, že rekonštrukcia ihriska je závislá iba od nich?

Finančné zdroje mestskej časti sú obmedzené. Momentálne sa pohybujú okolo 20-tisíc eur ročne. Budeme radi, ak popri platení urgentných opráv a rekonštrukcií chodníkov, mobiliáru a podobne sa podarí pre začiatok z rozpočtu mestskej časti zaplatiť aspoň projektovú dokumentáciu. Celá rekonštrukcia by mala stáť približne 250-tisíc eur, vrátane nových povrchov, obnovy oporných múrov, nového oplatenia a mobiliáru. Mimorozpočtové zdroje sú nevyhnutné.

Jana Cikhartová

Takto by mohlo ihrisko na Stráňach po rekonštrukcii vyzerat.
Foto: archív VMČ Podháj-Stráne

Robili inventúru mobiliáru

Koncom júla sa v mestskej časti Podháj-Stráne konala obhliadka mobiliáru. Jej cieľom bolo zmapovať mobiliár, nacenit' potrebné opravy, stanovit' ich rozsah tak, aby v dohľadnom čase mohol byť plnohodnotne a najmä bezpečne využívaný. Ako povedal poslanec Filip Horanský, ďalším plánom výboru mestskej časti je začať intenzívne komunikovať so správcami bytových domov ohľadom starých, často aj nevyužívaných sušiakov. Tie si už svoje odslúžili a mnohé sú v dezolátnom stave. Po dohode s nimi by chceli zabezpečiť ich odstránenie, aby nedochádzalo k úrazom. (JC)

Staré a nevyužívané sušiaky by sa mohli po dohode so správcami domov demontovať.
Foto: archív FH

Staňte sa členom občianskej poroty!

Dajte nám vedieť, aké sú Vaše potreby a požiadavky v súvislosti s:

1. digitálnymi nástrojmi,
2. inklúziou,
3. občianskou angažovanosťou.

Pomôžete nám zlepšiť komunikáciu s miestnymi úradmi.
S Vašou pomocou navrhne online diskusnú platformu pre
všetkých občanov a otestujeme ju vo Vašom meste.

Váš názor je dôležitý!

Prihláste sa za člena občianskej poroty do 31. augusta 2023!

Kontakt: +421 902 330 075, ithaca@martin.sk

R23-08-02

Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa

Martinko

NAJLEPŠIE
DETSKÉ JASLIČKY
V MARTINE

TERAZ MIMORIADNE ZVÝHODNENÁ
UVÁDZACIA CENA!

MARTIN

www.martin.sk +421 905 409 657

Martin letnú nudu nepozná, po prázdninách nás čaká cyklistický sviatok a aj jarmok

Kultúrne leto sa preklopilo do druhej polovice. No aj v nej čaká Martinčanov mimoriadne dobrá ponuka programov. O niektorých z nich hovoríme s viceprimátorom Martina Stanislavom Thomkom.

Stanislav Thomka, zástupca primátora mesta Martin.
Foto: archív mesta MT

Aj tohtoročné kultúrne leto v metropole Turca je koncipované ako zmes rôznych hudobných, divadelných, filmových, festivalových či kreatívnych podujatí. Ako sa na nich podieľa mesto?

Je to tak, ide naozaj o široký záber podujatí, ktoré majú uspokojiť všetky vekové kategórie divákov či aktívnych účastníkov a tiež zabezpečiť pestrú žánrovú ponuku.

Martin je tým známy a ani v tomto roku z tejto cesty neschádza, o čom sa mohli Martinčania presvedčiť, lebo približne polovicu kultúrneho leta už máme za sebou.

Komisia kultúry prostredníctvom dotačného mechanizmu podporila 41 akcií. Nie je to málo, k tomu treba pripočítať aj podujatia, ktoré organizuje alebo spoluorganizuje mestská Kultúrna scéna na Divadelnom námestí, v Záhrade Turčianskej galérie, v mestských častiach, Amfiku či kúpalisku Sunny každý víkend od piatka do nedele.

Program nájdú Martinčania a návštevníci mesta na plagátoch a webovej stránke Kultúrnej scény a mesta.

Deti potešila aj rozprávka o Jankovi a Marienke.
Foto: Kultúrna scéna Martin

Za nami je divadelný festival Dotyky a spojenia, pred nami ďalší celoslovenský festival Scénická žatva. Majú podporu mesta?

Určite. Dotyky a spojenia si zaiste do svojej histórie zapíšu tohtoročný silný ročník. Mesto festival podporilo sumou 15-tisíc eur. Podujatiu prišlo aj počasie, organizátori ponúkli výborný program, ktorý najmä večer sledovaním koncertov a predstavení na vonkajšom pódium zaujal mnohých Martinčanov.

Koncom augusta bude mesto už tradične hostiť aj Scénickú žatvu, tomuto podujatiu zastupiteľstvo odhlasovalo 10-tisíc eur podpory. V rámci tohto festivalu sa bude po minuloročnej veľmi dobrej skúsenosti na Divadelnom námestí organizovať 1. septembra aj gastrofestival.

Spomíname celoslovenské podujatia. Ďalšie veľké nás ale čaká aj uprostred septembra – Tour de Slovaquie 2023. Čo dôležité pre Martinčanov je spojené s organizovaním veľkého cyklistického dňa?

Áno, Martin bude cieľom 3. etapy medzinárodných cyklistických pretekov Okolo Sloven-

ska 2023 (13.–17. 9.). V piatok 15. septembra bude mať cyklopelotón dojazd na Divadelné námestie, Martinčania i návštevníci mesta budú môcť cyklistov privítať a stať sa tak svedkami športovo-kultúrneho sviatku, aký sa v Martine ešte neuskutočnil (viac o tomto podujatí na str. 23, pozn. red.)

Príprave na toto podujatie teraz venujeme všetky sily, aby sa mesto a jeho obyvatelia pred účastníkmi pretekov ukázali v čo najlepšom svetle.

V minulom roku bol v Martine v septembri aj tradičný jarmok. Bude aj v tomto roku?

Bude. Minuloročná skúsenosť, v ktorej sme sa po jedenástich rokoch vrátili k organizovaniu tradičného septembrového jarmoku, ukázala, že ľudia majú záujem o tento typ podujatia. V pláne je preto aj v tomto roku. Bude v týždni po Tour de Slovaquie, vlni išlo o tri a pol dňa zábavy naplnenej aj kultúrnym programom v rôznych častiach centra mesta. Dobrú skúsenosť zopakujeme, no momentálne ešte nemáme za sebou rozhodnutie, na koľko dní jar-

”

Minuloročná skúsenosť, v ktorej sme sa po jedenástich rokoch vrátili k organizovaniu tradičného septembrového jarmoku, ukázala, že ľudia majú záujem o tento typ podujatia. V pláne je preto aj v tomto roku.

Stanislav Thomka,
viceprimátor mesta Martin

mok ponúkne. Samozrejme, v pláne sú aj tradičné hody v novembri spolu s remeselným jarmokom.

Skorá jeseň patrila aj dňom mestských častí. Ráta sa s nimi aj teraz?

Zaiste budú. Sú to už tradičné podujatia, ktoré patria do koloritu mestských častí. Za seba viem povedať, že v Priekope chystáme toto zábavné podujatie a určite sa pridajú aj v iných mestských častiach.

Máme za sebou približne polovicu podujatí kultúrneho leta a môžeme trochu bilancovať. Čo vás v jeho priebehu prekvapilo?

Festival kreativity. Pripravili ho Cafe pasáž v spolupráci s Kultúrnou scénou aj bez mestskej dotlačnej podpory. Napriek tomu to organizátori nevzdali a urobili podujatie možno trochu v menšom rozsahu, ako pôvodne plánovali, ale išlo o vydatý čin, ktorý na jednom mieste spojil deti, rodiny, priateľov, hudobníkov a podarilo sa vytvoriť pohodu, dobrú náladu, zábavu a ľuďom bolo dobre. Ukazuje sa, že niekedy stačí málo a príde na svet podujatie, ktoré má potenciál stať sa tradičným. Festival kreativity takýmto podujatím bol.

V minulých rokoch sa na rôzne podujatia využíval aj Hviezdoslavov park. Zostal v plánoch organizátorov?

Tento priestor je vhodný na organizovanie podujatí rôzneho žánru. V tomto roku v ňom bol plánovaný gastrofestival, ale pre objektívne dôvody zo strany organizátorov sa neuskutočnil a hľadá sa preň náhradný termín.

Ak ale máte na mysli podujatie typu Stredoveký deň, aký sa uskutočnil v Hviezdoslavovom parku vlni, tak tento rok nebude. Išlo o krásne podujatie, ale bolo finančne náročné a nie je možné pripravovať niečo podobné každý rok. Jeho periodicitu si treba premyslieť, lebo aj klientela, ktorá vyhľadáva akcie tohto typu, nie je veľká.

Viera Legerská

Nedeľné popoludnia v záhrade Turčianskej galérie patria rozprávkam, ktoré majú každý týždeň čoraz viac fanúšikov.
Foto: Kultúrna scéna Martin

KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Ninja korytnačky: Mutantský chaos (13.–14. 8.), Martinský OTAKU: The First Slam Dunk (12. 8.), V zajatí zla (12.–14. 8.), Gran Turismo (13.–14. 8.), Elementy (17. 8., 20.–21. 8.), Blue Beetle (17. 8., 20.–21. 8.), Psia jazda (17. 8., 20.–21. 8.), Bocian Riško 2 (24.–28. 8., 31. 8.), Onemanshow: The Movie (24.–26. 8.), Vražedná jazda (24.–26. 8.), Čarovná flauta (31. 8.) Equalizer 3: Posledná kapitola (31. 8.).

■ **Divadielka pre deti.** Každú augustovú nedeľu od 16. h budú v Záhrade Turčianskej galérie divadielka pre deti. Pripravené je Divadlo Pod balkónom, ktoré 13. 8. odohrá inscenáciu Havo Slavo a 27. 8. deti v podaní hercovvidia hru Kozliatka. Animačný program Usmievanka je naplánovaný na 20. 8.

■ **Rozprávkové prázdniny.** Pripravila ich Turčianska knižnica vždy o 9.30 h. Zážitkové čítanie León Neón je pre deti od 3–5 rokov v termíne 9. 8., zábavná priestorová hra s úlohami o rozprávkových postavách Rozprávkový chodník zase 16. 8.

■ **Leto maľované.** Turčianska galéria pripravila na leto edukačné aktivity pre deti aj v auguste. Uskutočia sa 21.–25. augusta. Tvoriť sa bude v interiéri a exteriéri galérie vždy od 10. do 12. h.

■ **Leto v múzeu.** Ide o tvorivé dielne v Etnografickom múzeu Slovenského národného múzea. Ich náplňou je: Šnúrka alebo koberček (9. 8.), Pečate (16. 8.) a Krepové šúpolienky (23. 8.) – vždy od 10.–16. h.

■ **Tvorivé dielne v skanzene.** Môžete si ich užiť každý prázdninový utorok v čase od 10.–15. h. Vyskúšať si budete môcť plstenie vlny, tkanie na „špulke“, na prstoch i stolových krosnách, urobiť si budete môcť jednoduchú bábiku či filcovú hračku.

■ **Dožinky.** Užiť si ich budete môcť v Múzeu slovenskej dediny – 20. 8. Tradičné podujatie je oslavou úrody, návštevnícividia ukážky ručného mlátenia a mletia obilia a prípravu tradičných jedál z obilnín.

■ **Kali v Amfiku.** Fanúšikovia rapera sa môžu tešiť na jeho vystúpenie spolu s Petrom Panom 25. 8. od 20.30 h. No ešte predtým – od 19. h si užijú dvojicu Drozdó & Demex.

■ **Hrady Turca.** V Etnografickom múzeu SNM je inštalovaná výstava, ktorá približuje Znievsky, Blatnický, Sklabinský a Sučiansky hrad. Potrvá do 31. 10. V auguste sú (13. 8. a 27. 8.) od 14. h naplánované komentované prehliadky. O výstave budú hovoriť jej autori Marek Both a Milan Georgievsky.

■ **Horkýže Slíže & Zoči Voči.** Posledný augustový večer v Amfiku bude patriť týmto dvom nitrianskym zoskupeniam. Koncert sa začína o 19. h.

Jaroslav Nohavica. Na koncert českého folkového speváka sa môžete tešiť 3. 9.

(VL)

Pavol Barabáš svoje filmy videl s martinskými divákmi

V týchto dňoch už známy slovenský dokumentarista Pavol Barabáš nakrúca v Papue Novej Guinei, no leto využil aj na prezentáciu svojich dvoch nových filmov – Veľký kaňon a Horský vodca. Aj v martinskom Amfiku.

Autogramiáda
dokumentaristu Pavla
Barabáša.
Foto: Roman Adamják

Večer s Pavlom Barabášom bol súčasťou ponuky podujatia Hory a mesto, ktoré sa uskutočnilo v martinskom Amfiku v štvrtú júlovú sobotu.

„Som rád, že taká významná osobnosť slovenského filmu prijala pozvanie do nášho mesta,“ vyznal sa martinský primátor Ján Danko.

„Poznám jeho tvorbu a ako osobnosť ho registrujem od chvíle, keď sme asi pred dvadsiatimi rokmi v jednom ročníku Krištáľového krídla dostali cenu – on za svoju filmovú tvorbu a ja za vedu v medicíne. Je to veľmi skromný, pracovitý človek s obrovskou charizmou. Práve preto dokázal vyprodukovať také krásne filmy a dať do nich toľko človečiny,“ uzavrel.

Podujatie Hory a mesto bolo v amfiteátri už po šiesty raz

Podujatie Hory a mesto organizuje so svojimi priateľmi už sedem rokov horolezec Jozef Krištoffy. V letnom amfiteátri ako súčasť Martinského kultúrneho leta je už po šiesty raz.

„Prežilo aj pandémie bez prerušenia a vždy naň prídu ľudia, ktorí praktizujú športy v prí-

O otvorenie festivalu sa postarali Ján Danko, primátor Martina, organizátor podujatia Jozef Krištoffy a dokumentarista Pavol Barabáš.
Foto: Roman Adamják

rode – turistiku, cykloturistiku, lyžovanie, horezectvo či kaňoning,” objasňuje J. Krištoffy.

„Každý ročník je iný, zameraný na jeden zo športov. Tento ročník sme venovali Pavlovi Barabášovi, jeho dvom filmom – Veľký kaňon a Horský vodca a výstave jeho fotografií s názvom Bývalá planéta prírodných ľudí, ktorá bola v amfiteátri inštalovaná. Ukazuje sa, že to bol dobrý nápad a podujatiu prišlo i počasie.“

Zhrnul, že okrem filmov bola súčasťou podujatia aj prednáška o prírodných národoch, ktorých kultúru Pavol Barabáš v rôznych častiach sveta zdokumentoval, autogramiáda s diskusiou s filmárom, nočné lezenie v lanovom parku a v Amfiku sa mohlo aj stanovať, čo využili najmä návštevníci z iných miest.

Zvedavý bol na svoje filmy na veľkom plátne

„Sám som zvedavý na to, ako vyznejú moje filmy na takom veľkom plátne, tuším najväčšom na Slovensku,” priznal sa nám tesne pred štartom večera Pavol Barabáš. A na našu žiadosť charakterizoval aj svoje najnovšie dokumenty.

„Tatry si v tomto roku pripomenuli 150 rokov horského vodcovstva v našich veľhorách a pri tejto príležitosti som sa rozhodol urobiť film o tomto povolání. Mnoho ľudí má o ňom romantickú predstavu, ale ja som s horskými vodcami pochodil veľa miest a strávil som s nimi veľa rokov, preto viem, že je to povolanie, v ktorom sa skrýva veľa driny, ale aj zodpovednosti či psychickej záťaže. Aj práca na tomto filme ma utvrdila v presvedčení, že ho môže vykonávať iba dobrý človek. Nech to posúdia diváci,” povedal k Horskému vodcovi jeho autor.

K Veľkému kaňonu viedla iná motivácia. „Grand Canyon na rieke Colorado bol veľký sen Jožka Černého. Bol to náš kamarát, s ktorým sme splavili niekoľko divokých riek. Pred dvanástimi rokmi ale podľahol zákernej chorobe. Splav sme organizovali na jeho počesť a venovali sme mu ho,” opísal výber expedície do tamojšieho národného parku P. Barabáš.

„Je to nádherná rieka, osem rokov sme sa snažili na ňu dostať, lebo vstup podlieha žrebovaniu. A keď nás vyžrebovali v roku 2020, prišla pandémia. No vďaka ústretovosti správy národného parku sme Grand Canyon mohli absolvovať v minulom roku. A ako to prebiehalo, diváci uvidia vo filme. No ak ho mám charakterizovať v skratke, tak je o kráse našej planéty a o slobode,” uzavrel dokumentarista.

P. Barabáš: Prírodné národy nám miznú pred očami

Zmenil sa ešte o výstave, ktorá dopĺňala programovú ponuku v amfiteátri. Vybral na ňu do dvadsať fotografií zo svojich ciest, ktoré prepája téma prírodných ľudí.

„Filmy o nich boli to najzaujímavejšie, čo som v živote urobil. Prírodní ľudia sa vytrácajú z našej planéty, bol najvyšší čas zachytiť ich spôsob života a ich kultúru na film, lebo je možné, že o pár rokov ich civilizácia pohltí,” povzdychol si Pavol Barabáš.

Viera Legerská

Festival Hory a mesto sa tradične uskutočnil v martinskom amfiteátri. Už po šiesty raz bol súčasťou martinského kultúrneho leta.
Foto: Roman Adamják

JEDNOU VETOU

■ Martinský diel osláv sv. Cyrila a Metoda.

Terchová sa aj v tomto roku stala miestom pripomínania si cyrilometodských tradícií, Cyrilometodské dni mali aj martinské zastúpenie v galakonzerte v diecéznej svätyni svätých Cyrila a Metoda, kde vystúpilo svetovo oceňované hudobné teleso – Cantica Collegium Musicum, ktoré spolu so Štátnym komorným orchestrom Žilina a viacerými sólistami predviedlo Vivaldiho Gloriu pre sóla, zbor a orchester.

Foto: Igor Válek

■ Turčiansku knižnicu čakajú zmeny.

Turčianska knižnica v Martine pripravuje verejnú projektovú architektonickú súťaž návrhov na modernizáciu interiérového a nábytkového vybavenia, ktorej cieľom má byť efektívne vyriešenie plochy jednotlivých zón knižnice.

■ Dokonalé dieťa otvorí sezónu v Martine.

Vtipná a úprimná autorská inscenácia divadelníkov Mariany a Jána Luteránovcov ukončila svoje turné po 22 slovenských mestách, kde odohrali herci Lujza Garajová Schrameková, Alena Pajtinková, Daniel Žulčák a Michal Jánoš 43 predstavení, komédiou otvorí Divadelné centrum novú sezónu v Martine 4. septembra, jej súčasťou bude aj bábkové divadlo Ako išlo vajce na vandrovkú a tvorivá dielnička pre deti od 5 rokov.

■ **Odkazy IV.** Združenie turčianskych muzikantov v spolupráci so Štúdiom Pivnica zorganizovali v Záhrade Slovenského národného múzea koncert venovaný skupine českých typografov pôsobiacich v Martine na konci 19. storočia, odzneli Bolero M. Ravela a Karneval zvierat C. Saint-Saënsa spolu s prozaickým textom Loriota.

■ **Odrasy slávností.** V rámci projektu Fotografia v meste sprístupnilo Turčianske kultúrne stredisko v Martine výstavu Odrasy slávností, ktorá je výsledkom fotovýzvy zachytávajúcej atmosféru XXXIX. ročníka Turčianskych slávností folklóru, sprístupnená je na pešej zóne do 2. októbra.

■ **Letný fotofest 2023.** Jubilejný 10. ročník edukačno-prezentačného podujatia sa pod organizátorskou taktovkou Turčianskeho kultúrneho strediska uskutočnil v Štúdiu SKD, lektorsky na ňom vystúpil Ján Viazanička a cestovateľsky sa prezentovali Petra Pogányová a Peter Lacko. (VL)

Zuzana Badová zo zásahového tímu: Medveď je v lese doma, v intraviláne obcí ale nemá čo hľadať

Členkou Zásahového tímu Západ pre medveďa hnedého je aj Zuzana Badová, ktorú Martinčania poznajú aj ako poslankyňu nášho mesta. Je jej ľúto, že aj jej kamaráti a známi sa čoraz viac boja chodiť do lesa. Opatrnosť či ostražitosť je vraj na mieste, no na strach nie je dôvod.

Dva z nedávnych troch útokov medveďa na človeka sa odohrali v Turci. Pri farme v Háji a pri tankovej ceste neďaleko Sučian. Sú obavy ľudí o svoju bezpečnosť na mieste?

Určite nie je žiadny dôvod na paniku, to by som chcela zdôrazniť, ale pri pobyte v prírode, či už je to turistika, hubárčenie, prechádzka alebo športovanie, treba byť opatrný a ostražitý. Medveď nie je mačka, ale divá šelma, ktorá nemá nad sebou väčšieho predátora, len človeka.

Medveďa vraj videli ľudia aj v blízkosti mestských obydlií. Pred časom to malo byť na lúkach nad Záturčím a nedávno i v Košútoch v okolí jazierka. Potvrdili sa tieto informácie, ktoré sa rýchlo šírili na sociálnych sieťach?

Náš zásahový tím bol o týchto skutočnostiach informovaný, boli sme na spomínaných miestach na obhliadke lokality a zmonitorovanie územia. Pobytové stopy medveďa sa na uvedeních miestach síce nenašli, k dispozícii neboli ani relevantné dôkazy, ako napríklad fotky alebo videozáznamy, no nevytlúčili sme výskyt jedincov na hlásených lokalitách. Situáciu máme pod kontrolou a územia monitorujeme. Žiaľ, čoraz častejšie nám pribúdajú v rôznych lokalitách aj falošné hlásenia, najmä na sociálnych sieťach sa šíria aj rôzne fámy, čo len potom vzbudzuje u ľudí strach, nespokojnosť a pobúrenie. Takto sa problémy riešiť nedajú.

Nedávno váš zásahový tím jedného medveďa zneškodnil v Necpaloch. Prečo sa medvede čoraz častejšie objavujú v intravilánoch obcí?

Pretože sú vytláčané z ich prirodzeného prostredia. Problémom je, že čoraz častejšie nám vznikajú podhorské obydliá, ľudia chcú bývať na samote pri lese a chcú mať pokoj od každého. Mínusom je i masívne odlesňovanie lesov, holoruby, nevhodné poľnohospodárske opatrenia. Tieto okolnosti, a našli by sa však i ďalšie, spôsobujú zmenšovanie prirodzeného prostredia medveďa, ktorý potom schádza častokrát za potravou i do intravilánu obcí. Chybou tiež je,

že sa neobhospodarujú lokality, kde je to nevyhnutné. Nekosia sa lúky, nespásajú lány, miesto toho nám na takýchto miestach vyrastajú husté náletové dreviny. Nečinnosťou chtiac-nechtiac vytvárame podmienky, ktoré sú ako stvorené pre jedince medveďa. Ľahko sa dostane k úkrytu i k potravu.

Samozrejme, to, že medvede prídu do dedín a voľne sa v nich pohybujú, je veľmi zlé a pre ľudí aj nebezpečné. Niekedy si ich sami prilá-

kame nezabezpečenými odpadkovými nádobami, v ktorých zacítia potravu. Chybou je tiež i to, že nemáme dostatočne zabezpečené včelstvá, ovocné sady, záhrady plné zeleniny, ale aj dobytok či hydinu.

Martinčanka Zuzana Badová je členkou zásahového tímu pre medveďa hnedého, ktorý pôsobí aj v Turci.
Foto: archív ZB

Medveď je vo svojej podstate plaché zviera. No výnimka občas potvrdzuje pravidlo.
Foto: Viera Duchovná

Ktoré jedince sú problémové?

Medveď je v podstate plaché zviera, no podľa mojich skúseností niektoré jedince strácajú plachosť a to nie je dobré. Problémové sú najmä subadulty, teda mladé dospelujúce pestúny, ktoré matka odvrhla a túľajú sa samy a robia neplechu. Nevedia, čo od dobroty, schádzajú z lesov do obcí a miest, kde sa realizujú v záhradách domov, kurínoch, včelínoch, výbehoch s hospodárskymi zvieratami. Takéto jedince lákajú aj kompostoviská, kde je často ovocie a zelenina, záhrady s pestrými plodinami, vodný zdroj, husté neupravené porasty. Tieto medvede majú cca 3 roky a váhu okolo 60–70 kg. Môže sa však stať, že návštevu do obce si urobí aj väčší jedinec.

”

Treba si uvedomiť, že medveď v lese tiež nemá túžbu stretnúť sa s človekom a snaží sa mu vyhnúť.

Zuzana Badová

Sú medvede v Turci premnožené?

Nepoužila by som výraz premnožené, no je ich na tomto území zrejme viac, ako by bola úmerná prirodzená kvóta. Nechcem však vyvolať týmto tvrdením paniku ani strach. Mnohí si želajú reguláciu medveďa hnedého, ktorý je zo zákona chránený, za jasne stanovených podmienok. Je čas sa aj takouto možnosťou zaoberať. Napokon, naznačujú to aj vyjadrenia ministra pôdohospodárstva. Určite by sa ale k tejto téme, ktorá sa stala aj predvolebnou, mala viesť predovšetkým odborná a nie emotívna diskusia.

Ako často dostávajú podnety od ľudí, že videli medveďa? Ako na ne reagujete?

Za posledné mesiace a týždne je toho dost veľa. Je obdobie, keď medvedica vodí svoje mláďatá, je obdobie kvitnúcich ovocných stromov, je obdobie aktivity včelstva, dozrievania kukurice a iných poľnohospodárskych atraktívnych plodín, ktoré sú lákadlom pre medvede. Ak ľudia vidia medveďa v extraviláne, teda vo voľnej prírode mimo obydľí, snažíme sa ich upokojiť a vysvetliť im, že ide o jeho prirodzené prostredie. Týka sa to najmä turistov či cyklistov, ktorí prechádzajú kopcami a dolinami a stane sa, že spozorujú medveďa, ktorý im občas aj skríži cestu.

Oveľa väčšiu váhu má hlásenie o výskyte a pohybe medveďa v intraviláne obce alebo mesta,

vtedy nám ide najmä o bezpečnosť a ochranu ľudského života, aj keď si mnohí myslia, že to tak nie je. Rôznymi opatreniami, samozrejme v zmysle platnej legislatívy, robíme všetko pre to, aby sa predišlo problémovým situáciám, nedajbože útoku medveďa na človeka. Dôležitá je aj osvetá, je nutné oddeľovať fámy od faktov, netreba hneď veriť všetkému, čo sa na sociálnych sieťach práve píše.

Mnohí turisti hovoria, že sa s medveďom v lese ešte nestretli, iní zas, že ho videli minimálne z diaľky, málokto z bezprostrednej blízkosti. Ako sa má človek správať v lese, aby sa stretnutiu s touto šelmou vyhol? Akým miestam sa má vyhýbať?

Faktom je, že mnoho ľudí z môjho okolia sa už bojí chodiť do lesa, lebo majú strach z toho, čo všetko sa píše a hovorí, hoci často bez reálnych faktov. Je mi úprimne ľúto, že to zašlo až tak ďaleko, že človek sa bojí navštevovať prírodu a užívať si v nej voľný čas. Starostovia, lesníci i poľnohospodári nás zas upozorňujú na skutočnosť, že v niektorých obciach sa ľudia boja ísť aj do práce, čo tiež nie je v poriadku.

Hovorí sa, že v lese by mal byť zachovaný pokoj a ticho, no ja tvrdím, že rozhovor medzi kamarátmi či kolegami, pustené rádio alebo mobil s hudbou, občasný pokrik alebo potlesk, nie je nevhodným správaním sa v hore. Toto všetko by malo pomôcť k tomu, aby sme sa vyhli stretnutiu s medveďom. Treba si uvedomiť, že medveď v lese tiež nemá túžbu stretnúť sa s človekom a snaží sa mu vyhnúť. Tiež je plachý, hoci niekto-

ré jedince objavujúce sa v intravilánoch plachosť strácajú. V súčasnosti je už ťažko povedať, akým miestam sa vyhýbať, keďže medvede sa pohybujú na rôznych miestach. Môžu sa vyskytovať v mladine, v húštinách, kde často zaliehajú počas dňa, na lúčnych stráňach, kde sa môžu vyhrievať, pri potokoch a jazierkách, kam sa chodia napíť alebo v horúcom počasí schladieť. **Roman Kopka**

VO VEĽKEJ A MALEJ FATRE BY MALO BYŤ OKOLO 270 MEDVEĐOV

Štúdie odhadu početnosti medveďa hnedého na Slovensku nedávno vypracovala Univerzita Karlova v spolupráci so Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky. V Národnom parku Veľká Fatra (NP VF) autori štúdie prostredníctvom špeciálneho modelovacieho softwaru odhadujú populáciu medveďa na približne 146 jedincov. Predpokladaný počet medveďov v území národného parku potvrdila aj zooloგიčka Mária Apfelová.

V Národnom parku Malá Fatra (NP MF) by malo byť odhadom 123 jedincov medveďa hnedého. V tomto území sa vykonáva pravidelný monitoring veľkých šeliem od roku 2003. „Medvede sú pozorované bez použitia vnaďenia, teda je možné zachytiť aj ich prirodzenú distribúciu v teréne. Tohtoročné čiastkové výsledky naznačujú, že k nárastu populácie nedochádza ani v našom území,“ povedal zoológ NP MF Michal Kalaš.

Zdroj: ŠOP SR

PREČO JE DÔLEŽITÉ BUDOVAŤ VODOZÁDRŽNÉ OPATRENIA

■ Dlhodobé sucho a potom náhle silné zrážky sú dôsledkom nerovnováhy kolobehu vody na Zemi, ktorá vznikala z viacerých dôvodov. Jedným z nich je rozsiahla urbanizácia, výstavba a budovanie pevných asfaltových či betónových plôch, čo spôsobilo posilnenie veľkého kolobehu vody.

■ V mestskom prostredí dažďová voda odteká zo striech, parkovísk, ciest a chodníkov do kanalizácie, rieky a potom do morí a oceánov. Z oceánov sa vyparuje do podoby veľkých oblakov, ktoré keď sa dostanú nad pevninu spôsobia silné prívalové dažde.

■ Vplyvom odlesňovania a rozširovania miest a obcí sme znížili plochu s vegetačným pokryvom – teda plochu lúk, polí, parkov, lesov či záhrad. Oslabili sme tak proces vsiaknutia dažďovej vody do vegetačného pokryvu, jej postupného výparu z pôdy a rastlín priamo nad územie, jej skondenzovanie a spadnutie v podobe mierneho dažďa. Oslabili sme teda prirodzený výpar nad územím, ktorý je súčasťou malého kolobehu vody a posilnili sme odtekanie vody z územia, čo spôsobilo posilnenie veľkého kolobehu vody.

■ Táto nerovnováha sa prejavuje v podobe dlhotrvajúceho obdobia sucha a následnými silnými dažďami a povodňami. To je dôvod, prečo musíme vodu v krajine zadržiavať. Zväčšovať vegetačné plochy, do ktorých dažďová voda vsiakne, postupne sa z nich vyparí, skondenzuje a padne v podobe mierneho a pravidelného dažďa.

(MB)

Zlepšiť klímu v meste je možné aj vodozadržnými opatreniami

Chodníky so zelenými pásmi by sme mohli financovať pomocou eurofondov. Očakáva sa, že príslušné výzvy by mohli byť vypísané v závere tohto roka alebo začiatkom nového.

Témou júlového pracovného stretnutia environmentálnej skupiny poslancov s vedením martinkej samosprávy a zástupcami útvaru hlavného architekta bolo prerokovanie možností budovania vodozadržných opatrení v našom meste.

V praxi to znamená zväčšovať plochy s vegetačným pokryvom. Možností, ako to dosiahnuť, je viac. Namiesto vyasfaltovaných parkovísk môžeme budovať parkoviská, kde je vydláždená len pochôdzna časť a zvyšok tvorí trávnatý povrch. Namiesto striech s pevným povrchom môžeme uprednostniť zelenú vegetačnú strechu. Vodu zo strechy tak nenecháme odteciť do kanalizácie, ale necháme ju pomaly vsiaknuť v dažďovej záhrade, odkiaľ sa postupne vyparí. S projektom dažďovej záhrady, ktorá okrem ekologického významu má aj finančný prínos, sa začalo v ZŠ na Ul. Jozefa Kronera. Ani voda z chodníkov nemusí odtekať do kanalizácie, ale môže zavlažovať príľahlý pás zelene.

„A práve s chodníkmi so zelenými pásmi by sme chceli začať. Prvým krokom bolo vytypovanie lokalít, kde už zelené pásy sú alebo by sa úpravami dali vytvoriť, čo už máme za sebou. Momen-

Aj na tejto ulici oproti Martimexu by mohli byť chodníky so zelenými pásmi.
Foto: Roman Kopka

tálne sme vo fáze merania chodníkov, následne nás čaká posúdenie útvarami hlavného architekta, ktorý určí najvhodnejšie miesta na realizáciu vodozadržných opatrení. Do úvahy pripadá, napríklad, Golianova ulica, Hollého, Poláka, Červenej armády, tých možností je viac,“ povedala Marcela Balošáková, poslankyňa mesta Martin a členka environmentálnej skupiny.

Podľa jej ďalších slov by aj do budúcnosti bolo ideálne budovať nové chodníky, ak to priestor dovoľí, so zelenými pásmi.

„Očakávame, že výzvy na tento účel by mali byť vyhlásené v závere tohto, resp. začiatkom budúceho roka. Pre nás to znamená mať v tom čase dobre pripravené projekty. Z končiacieho programového obdobia má šancu uspieť revitalizácia Vajanského námestia, pri ktorej sa počíta aj s budovaním vodozadržných opatrení a takisto projekt Mudroňovej ulice,“ podotkla Marcela Balošáková.

Roman Kopka

Komunitná záhrada.
Ilustračné foto: archív
CEEV Živica

V Priekope bude komunitná záhrada, je to pilotný projekt

Na jeseň sa začne s výsadbou minisadu, v budúcnosti sa môžu v lokalite stretnúť komunitné aktivity miestnych obyvateľov, blízkej materskej a základnej školy a centra seniorov.

Po úspechoch v dotáciách na podporu rozvoja športovej infraštruktúry prichádzajú dobré správy aj v oblasti rozvoja zeleného mesta a udržateľnejšieho životného prostredia. Mesto Martin uspelo v projekte budovania envirocentra v areáli SIM, ale aktuálne aj v projekte Jedlých ostrovov Centra environmentálnej a etickej výchovy Živica a ďalších spoluorganizátorov.

Mesto bolo na tento typ výzvy pripravené

„Ešte v roku 2021 sme v spolupráci s Útvorom hlavného architekta mesta Martin vytypovali lokality, na ktorých by v meste mohli postupne vzniknúť komunitné záhrady. Cieľ bol jednoznačný. Ich budovanie má vytvoriť priestor

pre lepšie spolužitie miestnych ľudí a ich participáciu na veciach verejných, ale aj nové možnosti pre školy a škôlky, ktoré by záhrady mohli využívať vo vyučovaní i trávení voľného času žiakov,“ povedal Stanislav Thomka, zástupca primátora mesta Martin.

Bol jedným z iniciátorov tejto myšlienky ešte v pozícii poslanca mestského zastupiteľstva. A keď sa v tomto roku objavila výzva a s ňou možnosť získať financie na úpravu a výsadbu komunitnej záhrady, Martin bol pripravený.

Zaujali ako jediní zo stredného Slovenska

„O túto možnosť sa uchádzala asi šesťdesiatka žiadateľov z celého Slovenska. Vybrali nás do užšieho výberu, v ktorom ostalo iba šesť projektov, náš bol jediný zo stredného Slovenska. Mali sme ho pred odbornou komisiou, zástupcami vyhlasovateľov, ktorými boli združenia Živica a Sadovo a Nadácia Tesco, obhájiť a podarilo sa to,“ opisuje S. Thomka s tým, že podľa jeho názoru zavážila pripravenosť mesta ihneď projekt realizovať, ale aj súčinnosť v tom, že mesto má presnú predstavu o tom, ako tento priestor vy-

užiť a postupne aj zveľaďovať. Napríklad o mobiliár, ekoučebňu, využitie dažďovej vody, altánok a podobne.

To všetko je ešte iba v rovine plánov, dôležité je, že bývalé, dnes už nevyužívané, petangové ihrisko v starej Priekope s rozmerom 30 x 30 metrov na križovatke ulíc Lipová a Priehradná dostane už o pár týždňov nový vzhľad a otvorí sa pred ním nové možnosti využitia.

„Pre blízku ZŠ s MŠ Priehradná, pre seniorské centrum Benetrix, ale aj ľudí z okolitých rodinných domov, ktorí sa tam budú môcť stretávať, piknikovať a držať nad územím spoločenskú kontrolu,“ uvažuje viceprimátor a dodáva, že odborné konzultácie i istý dohľad nad údržbou tohto priestoru bude mať i miestna organizácia Slovenského zväzu záhradkárov.

V týchto dňoch si mali prísť vyzývateľia priestor v Priekope pozrieť, navrhnuť jeho riešenie, vybrať vhodné stromy, kríky a rastliny s dôrazom na tradičné odrody a niekedy v októbri má dôjsť k výsadbe. Od budúcej jari sa bude dať záhrada či minisad využívať.

„Plánujeme tam zorganizovať komunitnú aktivitu, na ktorej predstavíme využívanie sadu a vyzveme tiež ľudí na pomoc pri jeho zveľaďovaní. Verím, že sa táto myšlienka ujme,“ vyjadril presvedčenie Stanislav Thomka.

Potvrdil tým dlhodobú snahu mesta venovať sa environmentálnej i etickej výchove, ale aj projektom obsahujúcim zelené riešenia a efektívne využitie vody, čo dopomôže k lepšej kvalite života.

Zelená zeleným témam

„Kvalitná, metodická a dlhodobá práca vždy priniesie svoje ovocie, aj keď sa to niektorým našim kritikom nepáči. Zelené témy sú nevyhnutnosťou pre budúcnosť nášho mesta, a preto budeme aj naďalej intenzívne pracovať na ich podpore a rozširovaní. Projekt Jedlých ostrovov je len prvou lastovičkou, ktorá nám potvrdzuje, že ideme správnym smerom,“ zhodnotil aj Ján Danko, primátor mesta Martin.

Viera Legerská

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Klebetník

- Slečna, vy ste členkou Spoločnosti priateľov žehu?
- Prečo?
- Lebo ste pekne opálená.

- Miláčik, hovoril si s tým pánom, ktorý ma včera vytiahol z rieky, keď som sa topila?
- Áno, veľmi dlho. Žiadal ma, aby som mu to prepáčil.

- Časník, prečo mám v polievke komára?
- Veľmi ma to mrzí, ale dnes je mucha na služobke.

Stážuje sa plavčík vedúcemu kúpaliska:- Tí traja, čo sa učia plávať, nám zasa vypili vodu z bazéna.

Odpočuté na Divadelnom námestí

Pláž je jediné miesto, kde si ženy nestážujú, že nemajú čo na seba.

Mesto zabezpečilo kompostéry pre rodinné domy. Ako v nich vyrobiť kvalitný kompost

Priemerný Slováč ročne vyprodukuje asi 450 kg odpadu, viac ako tretinu z neho tvoria zvyšky stravy, potraviny a iný biologický odpad. Ten sa dá ešte zužitkovať cez skompostovanie ako prírodné hnojivo. Martin v tomto roku začal novú etapu podpory kompostovania.

Mesto uspelo so svojou žiadosťou o podporu z environmentálneho fondu a vďaka nej mohlo kúpiť tisíc záhradných kompostérov pre rodinné domy. Súčasťou dodávky záujemcom o kompostovanie bol aj návod na montáž a obsluhu kompostéra a správne kompostovanie. Pre niektorých Martinčanov je to novinka, pre iných už roky praktizovaný spôsob zužitkovania odpadu. Nezaškodí preto zopakovať si pár pravidiel súvisiacich s kompostovaním.

ČO JE KOMPOSTOVANIE?

Ide o riadený proces rozkladu biologických odpadov za prístupu vzduchu, ktorého koncovým produktom je organické hnojivo. Pod biologickým odpadom rozumieme zvyšky z pri-

pravy a konzumácie jedál, pozberové zvyšky zo záhrad a polí, odpad z údržby verejnej a súkromnej zelene, výkaly hospodárskych zvierat, papier, kartón a podobne.

Kompost je organické hnojivo hnedej až tmavohnedej farby, drobnohrúdkovitej štruktúry, bez nerozpojitelných častíc

KOMPOSTOVANIE V DOMÁCIH KOMPOSTÉROCH

Hlavnou výhodou kompostovania v plastových kompostéroch je to, že dokážete jednoduchším spôsobom cielene kontrolovať rozklad kompostovaného materiálu. Lebo:

- zabráňujú nadmernému zvlhčeniu kompostovaného materiálu,
- zabráňujú nadmernému vysušovaniu kompostovaného materiálu,
- znižujú intenzitu svetla, lebo pre rozklad je potrebná tma,
- umožňujú kompostovanie „za tepla“ aj pri menšom objeme kompostovaného materiálu,

čo zabezpečuje vyšší stupeň hygienizácie a likvidácie klíčenia burín,

- obmedzujú prístup živočíchov a hmyzu a sú estetickým riešením v porovnaní s obyčajnou hromadou biologického odpadu na záhrade a majú dlhú životnosť

KAM KOMPOSTÉR UMIESTNIŤ

Kdekoľvek v záhrade, no odporúča sa, aby nebol v blízkosti zdroja pitnej vody, ani v zaplavovanom území a treba mu zaistiť kontakt so zemou, čo zlepší prístup mikroorganizmov a pôdnych organizmov ku kompostovanému materiálu. Najlepší je polotieň, dodržaná vhodná donášková vzdialenosť a tiež dostatok priestoru okolo neho na manipuláciu. Dôležité je, aby neprekážal susedom.

ŠTYRI ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ KOMPOSTOVANIA

1. Správna veľkosť materiálu – najdôležitejšie je to pri ťažšie rozložiteľných materiáloch, ako

Ilustračné foto: freepik.com

je drevo, stonky starších rastlín, tvrdšie časti zeleniny, slama, kukuričné stonky. Ich veľkosť by nemala presiahnuť veľkosť palca na ruke. Úpravu veľkosti môžete zabezpečiť sekaním, lámaním, strihaním.

2. Vyvážený pomer kompostovaného materiálu – dusikaté materiály (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský bioodpad, zvyšky z úrody) treba zmiešať s uhlíkatými materiálmi (drevná štiepka, piliny, lístie, slama, papier) v pomere 1:1.

3. Dostatočný prístup vzduchu – kompost by sa práve preto mal prekopávať minimálne 1 – 2x v priebehu času rozkladu. Pri zakladaní kompostu na dne kompostéra vytvorte tzv. drenážnu vrstvu z väčších (cca 20 cm), hrubších (cca 2–5 cm) vetiev. Do nich zapichnete 2–5 perforovaných trubiek alebo drevených polien, ktoré zaisťujú dostatočné prevetranie kompostu. Po naplnení kompostéra ich vytiahnite, čím zabezpečíte prúdenie vzduchu.

4. Správna vlhkosť – musíte ju kontrolovať a v prípade potreby zvýšiť pokropením vodou alebo pridaním vlhkého dusikátého materiálu, alebo znížiť pridaním suchých – uhlíkatých materiálov. Ako zistíte správnu vlhkosť? Hrŕ kompostu stlačte v ruke. Medzi prstami sa vám objaví len pár kvapiek vody. Po otvorení ruky by kompost mal zostať pokope. Pokiaľ z neho vytečie viac vody, musíte doň pridať suché a hrubšie materiály. Pokiaľ sa po otvorení ruky kompost rozsype, je suchý a treba ho zvlhčiť.

CHYBY PRI KOMPOSTOVANÍ

Vysušenie kompostovaného materiálu – stáva sa to v lete, keď sa voda vyparuje. Pridajte do kompostu čerstvé zelené materiály a premiešajte ho.

Vysoká vlhkosť a zápach kompostovaného materiálu – spoznáte ju podľa nepríjemného zápachu. Kompost premiešajte a pridajte slamu, posekané drevo, kukuričné stonky.

Nedostatočná teplota – materiál musíte prekopávať, prevzdušniť, prípadne pridať čerstvo pokosenú trávu, hnoj.

Nadmerný výskyt mušiek – kompostovaný materiál treba posypať pôdou, vyzretým kompostom, kamennou múčkou. Dobré je vytvoriť v nádobe prievan.

KEDY JE KOMPOST HOTOVÝ

Správny kompost je hnedej až tmavohnedej farby, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda.

Mesto Martin rozdá tisíc záhradných kompostérov pre rodinné domy.
Ilustračné foto: (TASR)

POUŽITIE KOMPOSTU

Kompost je možné vyrobiť v rozmedzí od 3 mesiacov až do 1 roka od založenia.

Na jeseň ho môžeme použiť do pôdy, vyzretý môžete použiť v ktoromkoľvek ročnom období, okrem zimy a k akýmkoľvek rastlinám. Pri sadení používajte kompost zmiešaný so zemou v pomere 1:1.

NEVHODNÉ SUROVINY

- Veľké množstvo varenej stravy
- Zvyšky mäsa a mäsových výrobkov
- Ryby a výrobky z nich
- Mlieko a mliečne výrobky
- Nerozložiteľný materiál (sklo, plast, kovy, textil)
- Piliny a zvyšky drevotriesky
- Papier s farebnou tlačou
- Uhynuté zvieratá
- Chemicky ošetrované zvyšky

VHODNÉ SUROVINY

- Zvyšky zo spracovania zeleniny a ovocia, tráva, lístie, seno, slama a burina,
- Hnoj, trus, kaly
- Siláž, výlisky z hrozna a ovocia
- Piliny, drevná štiepka
- Káva, čaj, škrupiny od vajec
- Papierové obrúsky
- Zvyšky z pestovania úrody
- Rozlámané kukuričné stonky

Upozornenie: Problémy môžu spôsobovať zvyšky varených jedál, lebo lákajú zvieratá a nepríjemne zapáchajú. Preto varené jedlo dávajte do kompostu iba v malom množstve a zmiešané s iným materiálom.

Martin bude bez prvoligového hokeja

Jediná voľná licencia na Tipos Slovenskú hokejovú ligu napokon skončila v Kežmarku.

Po tom, čo HK Martin predal prvoligovú licenciu novovytvorenému klubu do Prešova, sa ešte funkcionári MHA Martin v úzkej spolupráci s mestom Martin snažili udržať Tipos SHL v Turci. Napriek rokovaniam, či už so SZLH alebo s Róbertom Ľuptákom, ktorý mal v rukách prvoligovú licenciu po vypadnutí HC MV Transport Prešov z extraligy, sa to nepodarilo.

Proti Martinčanom hral nielen čas, ale aj podmienky licenčného konania. Ukázalo sa totiž, že ak by mesto Martin od pána Ľuptáka licenciu aj kúpilo, čo by muselo schváliť mestské zastupiteľstvo, tak by ju následne nemohlo ešte pred štartom novej sezóny posunúť na MHA Martin. Nakoniec prešovská licencia po pár dňoch od rokovania so spomenutými subjektmi skončila v Kežmarku.

MHA Martin, teda klub, ktorý sa venuje primárne mládežníckemu hokeju, prihlásilo mužský tím do 2. hokejovej ligy.

„V súčasnosti vykonávame všetky činnosti ohľadom fungovania mužstva. Realizačný tím a zloženie hráčskeho kádra predstavíme v najbližších dňoch, možno týždňoch. Veríme, že spoločnými silami nájdeme cestu, na ktorej si spoločne opäť vychutnáme zápasy mužov v Martinskom hokejovom centre,“ napísal klub v stanovisku pre verejnosť.

(KP)

Do športového neba odišla futbalová legenda

V sobotu 22. júla vo veku 85 rokov zomrel vo svojom francúzskom domove v meste St. Gilles futbalista Adolf Scherer, rodák z Priekopy. Reprezentačný dres Československa si obliekol v 36 zápasoch, v ktorých strelil 22 gólov. Pamätné sú najmä jeho presné zásahy z MS v Chile, bol posledne žijúcim Slovákom, ktorý hral vo finále svetového šampionátu. Člen klubu ligových kanonierov hral v FC Vrútky, ČH Bratislava, Lokomotiva Košice, VSS Košice, Olympique Nimes, Avignon. Počas futbalovej jesene v roku 1972 hral aj za Martin, ktorý v jarnej časti sezóny 1996/1997 krátko v rámci II. SNL aj trénoval. Rozlúčka s futbalovou legendou sa uskutoční vo štvrtok 10. augusta v Dome smútku na Kolónii Hviezda v Priekope.

(KP)

Fomat ťahal v úvodnom kole III. ligy za kratší koniec

Premiéra našim chlapcom výsledkovo nevyšla, no s favoritom dlho držali krok. Aj vďaka brankárovi Hažerovi, ktorý chytil pokutový kop.

Staronovou posilou Martinčanov je Peter Ďungel (vpravo), vo Fomate si opäť zahrá s bratom Tiborom. Foto: Rado Coufal

Futbalisti Fomatu Martin v prvú augustovú sobotu vstúpili do nového ročníka III. ligy Západ. Na pôde Nového Mesta nad Váhom do 60. min držali remízový stav, napokon však favoritovi podľahli 0:2. Domáci pridali poist'ovací presný zásah až v úplnom závere zápasu a v početnej výhode, ktorú mali po vylúčení Sivu prakticky tretinu zápasu.

Martinčanov v premiérovom zápase nového ročníka III. ligy Západ viedol nový tréner Norbert Guľa, ktorý do Fomatu prišiel začiatkom júla na začiatku letnej prípravy. Naposledy pôsobil ako asistent trénera Pavla Staňa v poľskom prvoligovom klube Wisla Plock, no známy je aj kvalitnou prácou v MŠK Žilina. Má povest' progresívneho kormidelníka, ktorý úspešne pôsobil aj v mládežníckych celkoch. A práve prepojenie prvého mužstva s dorasteneckým, ktoré sa týka najmä tréningového procesu, má prispieť k tomu, aby mladí hráči ľahšie zvládali prechod do mužského futbalu, čo sa nie vždy v Martine podarilo.

Niekdajší kapitán asistentom trénera

Pozíciu asistenta trénera prevzal Andrej Romančík, priaznivci Fomatu si ho dozaista pamätajú nielen ako kapitána Martinčanov, ale aj ako spolaľhlivú oporu zadných radov. Obaja kormidelníci úzko spolupracujú s Michalom Hanekom, trénerom staršieho dorastu. Naši chlapci sa pokúsia v tejto vekovej kategórii postúpiť medzi slovenskú elitu, čo by napomohlo aj k vytvoreniu futbalovej akadémie.

Tretia liga Západ je kvalitne obsadená, sú v nej aj mužstvá so skúsenosťami z vyšších súťaží, nebude jednoduché sa v nej presadiť. Fomat sa s ňou však vlani dobre zoznámil, spoznal jej ná-

ročnosť a vlnajšie skúsenosti by mohli dopomôcť k tomu, aby nemal v súťaži záchranárske starosti.

Zmeny v hráčskom kádri

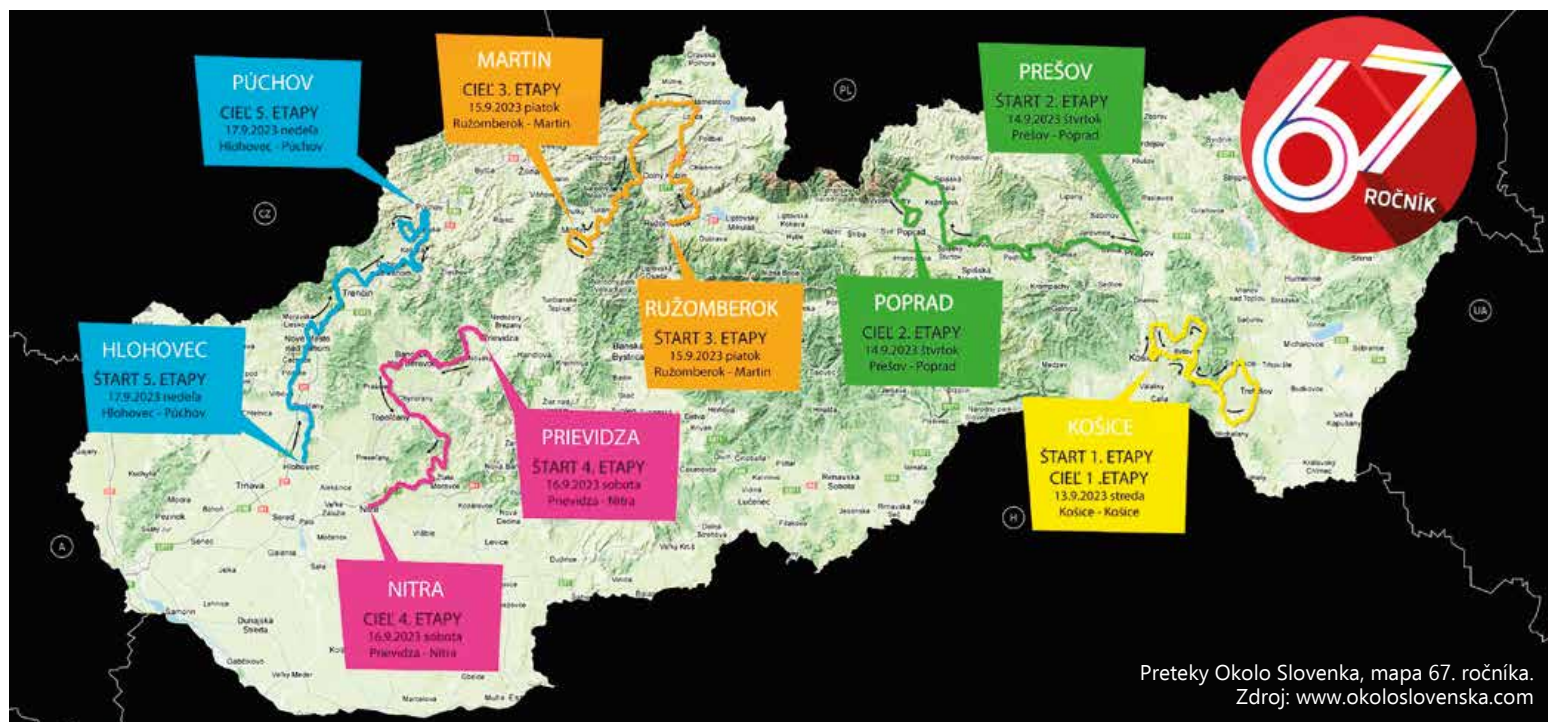
Navyše väčšina kádra ostala pohromade, aj keď došlo aj k niektorým zmenám. Do Martina sa po prvoligových angažmánach a následnom pôsobení v druholigovej Považskej Bystrici vracia ofenzívny záložník Peter Ďungel. O návrate môžeme hovoriť aj v súvislosti s Jakubom Kračmerom, ktorý naposledy pôsobil v Žabokrekochoch. V príprave sa dobre ukazovala aj ďalšia posila, 22-ročný René Holán, v minulej sezóne obliekal dres Púchova a je odchovancom žilinskej mládežníckej liahne. Naopak, káder z rôznych dôvodov opustili Tomáš Brodňan, Andrej Chupáň, Matúš Otruba, Adam Hodža, Adam Líška a aj Richard Dinga.

V 2. kole Martinčania na domácej pôde na Pltníkoch v sobotu 12. augusta o 17. h privítajú Podkonice, potom hrajú dvakrát vonku, na pôde Hamsik academy a v Malackách, ďalší domáci zápas odohrajú 2. septembra o 16. h proti Bánovej.

Roman Kopka

NOVÉ MESTO NAD VÁHOM – MŠK FOMAT MARTIN 2:0 (0:0)

Góly: 60. Šebek a 90. Buček. **Martin:** Hažer – T. Ďungel, Siva, Dadák, Mlynár – Ch. Chovanec (79. Ondruš), Ceniga (86. Vojvoda), Holán (79. Dolník) – Satina (67. T. Pavlík), Kračmer (67. Cvik), P. Ďungel.

Je to potvrdené, Martin je etapovým mestom 67. ročníka pretekov Okolo Slovenska

Na vlastné oči budeme mať v piatok 15. septembra možnosť vidieť špičkových svetových i slovenských cyklistov. Pelotón dvakrát prejde aj centrom Martina, raz aj pešou zónou, pričom cieľ 3. etapy bude na Ulici M. R. Štefánika neďaleko Tatra banky.

Súčasťou veľkého cyklistického sviatku, 67. ročníka pretekov Okolo Slovenska, bude aj mesto Martin, v ktorom bude v piatok 15. septembra cieľ 3. etapy vedúcej z Ružomberka práve do metropoly Turca.

Priaznivci cyklistiky budú mať možnosť na vlastné oči v akcii vidieť pretekárov, ktorí berú ocenenia aj na najvýznamnejších svetových podujatiach. Či bude medzi nimi aj fenomenálny Peter Sagan ešte nie je potvrdené, každopádne jeho účasť v pelotóne Tour de Slovaquie by nepochybne do Martina prilákala tisícky jeho priaznivcov.

Svoju účasť z kategórie WT tímov potvrdila štvorica v zložení – Soudal Quick Step, Astana-Qazachstan, Jumbo Visma a Groupama FDJ. Tento počet dopĺňa poltucet profesionálnych kontinentálnych tímov – Green Project Bardiani CSF Faizané, Eolo Kometa, Equipo Kern Pharma, Caja Rural-Seguros RGA, Corratec a Human Powered Health.

Štartovú listinu uzavrie desiatka kontinentálnych celkov, vrátane dvoch slovenských. Okrem Dukly Banská Bystrica a RRK Group Pierre Baguette Benzinol sa predstavujú aj Adria Mobil, HRE Mazowsze Serce Polski, Friuli ASD, Elkov Kasper, VolkerWessels, Hrinkow, ATT Investments a Epro-

nex Bike Hungary. Okrem dvadsiatky tímov uvidíme i holandskú reprezentáciu, ktorá sľubuje účasť viacerých výborných dráhárov.

Martinská etapa dá pretekárom zabrať

Preteky Okolo Slovenska štartujú 13. septembra v Košiciach a vyvrcholia 17. septembra záverečnou piatou etapou z Púchova do Hlohovca.

Nás najviac zaujíma už spomínaná 3. etapa, ktorá sa začne v susednom Ružomberku a končí u nás v Martine. Na prvý pohľad je to kúsok, ale pretekári absolvujú až 171,6 km. Trať povedie cez Lúčky, Dolný Kubín, Oravský Podzámok, Oravskú Lesnú, Zázrivú, Šútovo, Krpeľany, Podhradie, Turčiansku Štiavničku, Sklabiňu a do centra Martina vstúpi pelotón po prvý raz okolo 13.20 h cez Sklabinskú, Hviezdoslavovu ulicu.

„Martičania a návštevníci mesta budú mať cyklistov ako na dlani aj na pešej zóne, keď budú v smere od Strojára prechádzať popri Tatra banke celou ulicou M. R. Štefánika a Daxnerovou ulicou, ktorá sa nachádza medzi OC Galéria a Turčianskou galériou, aby následne po Mudroňovej a Kohútovej ulici zamierili cez Košťany na Beliansky kopec. Po jeho zdaní sa spustia cez Turčianske Jaseno, Dolný a Horný Kalník znovu

do Martina. Finiš a cieľ III. etapy, plánovaný je okolo 14.10 h, bude pred začiatkom pešej zóny neďaleko Tatra banky, kde sa potom uskutoční aj slávnostné dekorovanie víťazov,“ informoval Adam Žilák, viceprimátor mesta Martin.

Martinská etapa bude mať 3 rýchlostné premie, a to v Lúčkach, Dolnom Kubíne a v Martine, a 4 horské premie: na vrchu Vatra, v Príslope, Zázrivej a na Belianskom kopci.

Pripravuje sa aj atraktívny program

„Preteky Okolo Slovenska sú medzinárodným prestížnym podujatím a vďaka priamym televíznym prenosom ich sledujú státisíce divákov v Európe. Pre nás je to veľká príležitosť zviditeľniť mesto Martin. Zároveň radi privítame fanúšikov cyklistiky z celého Slovenska i zo zahraničia aj priamo u nás v centre mesta a očakávame, že podujatie prídu svojou účasťou v nemalej miere podporiť aj Martičania a Martičanky.“ povedal Adam Žilák.

Obyvatelia Martina sa však budú musieť pripraviť aj na rôzne dopravné obmedzenia, ktoré súvisia s bezpečnosťou pretekárov, ale i divákov. Obmedzenia nepochybne vyváži bohatý program, ktorý martinská radnica pripravuje. V scenári sú vystúpenia kapiel, tanečníci, cyklistické exhibície a aj gastrozóna na Divadelnom námestí.

O detailoch pretekov, sprievodnom kultúrnom programe, ale i o dopravných obmedzeniach budeme našich čitateľov informovať v septembrovom vydaní Martinských novín.

Roman Kopka

turčiansky *festival*
jedla a chutí

fest jedlo

PIATOK

1.9.2023

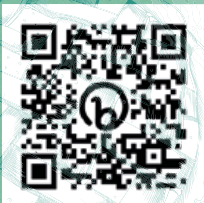
11:00 - 21:00

DIVADELNÁ
ULICA

VSTUP ZDARMA

zóna ymca ▾

viac info na www.festjedlo.sk

 Viena international
EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

MARTIN

MARTEL Trade

SP ZNAJ
TURIEC

 DRINKCENTRUM.sk
 SERVIS building, s.r.o.

 **V-Elektra
Slovakia**

 **P&M
CONSTRUCTA**
 BEXPO
BEZPEČNOST PRÁCE
POŽIARNA OCHRANA

 **J.M.
MARTIN**
 **Stahl
REISEN**